პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერწყით!

კომუნისტი

წელიწადი მეოთხე

ხ. კ. პ. ცენტრ. და თბილისის კომიტეტის და სრულ. საქართ. მ., მ., წ.-აღმ. და ჩაკრულთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტის ორგანო.

რედაქცია: თბილისი, კრუზენშტეინის ქ. № 4.

მთავარი კანტორა: თბილისი, რუსთაველის პრ., № 24 მე-2 სართული).

რედაქციის მიღება საქმისათვის ყოველდღე გარდა კვირა უქმეებისა დილის 9—2 ს. ტელეფონები: სარედაქციო კოლეგ. № 14—76 მდივნის № 19 საერ. №

ხელის მოწერის თვიური ფასი შემდეგია: პარტიულ ორგანიზაციებისა და პროფკავშირებისათვის მიტანით: ქალაქში—140 ათასი მანეთი, პროვინციაში—180 ათ. მ. ყველა დანარჩენ ხელის მომწერთათვის მიტანით: ქალაქში 200 ათ. მ. პროვინციაში 240 ათასი მ. განცხადებ—10 ათ. მ. ნომპარელის სტრიქონი. სამგლოვიარო განცხადება 300 ათასი მ. ტელეფონის № კანტორისა № 5—48.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფასი 10,000 მან.

პროვინციაში 12,000 მან.

№ 174 სამშაბათი, 1 აგვისტო 1922 წ. ყოველდღიური გაზეთი სამშაბათი, 1 აგვისტო 1922 წ. № 174

ამიერ-კავკასიის ყველა პარტიულ ორგანიზაციებს.

პარტიის ამიერ-კავკასიის ყველა წევრებს.

ძვირფასო ამხანაგებო!

რუსეთის კომ-პარტიის ამიერ-კავკასიის საოლქო კომიტეტმა თავის უკანასკნელ პლენარულ სხდომაზე დაადგინა შეუდგეს ტრიბუნალად დადუპული ამხანაგი **კამოს** (სიმ. პეტროსოვის) ხსოვნის საპატივსაცემო კრებულის გამოცემას.

ეს კრებული იქნება არა მარტო და იმდენად რევოლიუციონერ კომუნისტის ხსოვნის აღსანიშნავი ვალის მოხდა, არამედ სახელმძღვანელოც მომავალ მებრძოლთათვის **კაპიტალიზმსა** და ბურჟუაზიაზე საბოლოო გამარჯვების მოსაპოვებლად კრებულის მასალების მიხედვით საქართველოს საბჭოთა რესპუბლიკის სახალხო განათლების კომისარიატის კინო-სახელოსნოს განზრახვა აქვს დაამზადოს კინემატოგრაფიული სურათი, სადაც მაყურებლის თვალწინ გავლის ამხ. **კამოს** მთელი 20 წლის რევოლიუციონური მოღვაწეობა, მისი შეგნებული ცხოვრება,—რომელიც მდიდარია თავდადების მაგალითებით, პროლეტარული რევოლიუციისადმი ერთგულობით და ნებისყოფის ზიკაცური დაჭიმვით მშრომელი ხალხის მტრების დამარცხებისა და განადგურებისათვის.

„**კამოს**“ კრებულის გამოსაცემი წინასწარი მუშაობის სახელმძღვანელოთ არჩეულია სპეციალური კომისია.

ამიერ-კავკასიის რაიკომი მიმართავს ყველა პარტიულ ორგანიზაციებს და კომპარტიის ყოველ წევრს, მიიღონ რაც შეიძლება ცხოველი მონაწილეობა ამ კრებულის დამზადებასა და გამოცემაში. ყველანი, ვინც კი იცნობს დაღუპული ამხანაგის ბიოგრაფიას ან მისი რევოლიუციონური მოღვაწეობისა და ცხოვრების ცალკე თვითეულ ეპიზოდს, ვალდებული არიან წარმოადგინონ კომისიაში თავისი შენიშვნები, მოგონებანი, დახასიათებანი და სხვა.

ვისაც არ ეხერხება ლიტერატურული ენით წერა მით ნუ შეაფერხებს ეს გარემობა, აგვიწეროს თავისი ცნობა, როგორც მას ეხერხება—**კომისია** გამოიყენებს ყველა ამ მასალებს და გადაამუშავებს მას ლიტერატურულათ.

ვისაც კი აქვს ამხ. **კამოს** ფოტოგრაფიული სურათი, მისი წერილები და სხვა, ვალდებულნი არიან გადაუგზავნონ ისინი კომისიას; მასალების გამოყენების შემდეგ ასეთები უკანვე დაუბრუნდებათ მათ მესაკუთრეთ.

კრებულში მონაწილეობის მისაღებად მოწვეულნი არიან რუსეთელი ამხანაგებიც.

ერთი აუცილებელი პირობაა: არ გადასდვათ მუშაობა, არამედ დაუყონებლივ შეუდექით იმის სისტემატიურად აღწერას, რაც თვითეულმა ამხანაგმა იცის **კამოს** შესახებ. კრებული უნდა გამოიცეს არა უგვიანეს მიმდინარე წლის ოქტომბრისა.

მასალები უნდა გამოიგზავნოს უშუალოდ ან პარტორგანიზაციების საშუალებით ამიერ-კავკასიის რაიკომში. (თბილისი, პეტრეედიდის ქუჩა № 8).

რუსეთის კომპარტიის ამიერ-კავკასიის საოლქო კომიტეტის მდივანი **ორახელაშვილი.**

ფედერაციის ერთიანი ფულის ნიშანი

თითქმის ხუთი თვის წინათ ამიერ-კავკასიის საბჭოთა რესპუბლიკების წარმომადგენელთა სრულ უფლებიან კონფერენციაზე მიღებული დებულება საკავშირო საბჭოსა და უმაღლეს ეკონომიურ საბჭოს შესახებ, ავალებს ფედერალური ხელისუფლების ფუნქციას საფინანსო საქმეზეც: ფინანსიური საკითხის მოწესრიგება ფედერაციის ფარგლებში შედის საკავშირო ხელისუფლების კომპეტენციაში ისევე, როგორც მისი მბრძანებლობის საგანს შეადგენს სამხედრო, საგარეო პოლიტიკის, საგარეო ვაჭრობის, გზების, ფოსტა-ტელეგრაფის, ეკონომიური პოლიტიკის, კონტრ-რევოლიუციასთან ბრძოლის და შრომის საკითხების გადაჭრა.

თანახმათ საკავშირო საბჭოს გადაწყვეტილებისა, ახლო მომავალში უნდა გატარდეს ერთი ფრიად მნიშვნელოვანი საფინანსო ზომა, ერთიანი ფულის ნიშანი ამიერ კავკასიის ფედერაციისათვის. რესპუბლიკების სავა და სხვა ფულის ნიშნებმა ადგილი უნდა დაუთმონ ერთს, ფედერალურს, შეჩერდეს ამიტომ ადგილობრივი ემისია დ მომავალში ეს „მეურნეობა“ მოექცეს ერთი ცენტრის ხელში.

მას შემდეგ, რაც გაერთიანდა მთელი რიგი სამეურნეო დარგებისა და დასაწყისი მიეცა მათ ერთიანი გეგმით მუშაობას, სხვადასხვაობა ისეთი მნიშვნელოვანი ფაქტორის სახალხო მეურნეობაში, როგორიც არის გაცვლა-გამოცვლის საშუალება, შეადგენდა შემაფერხებელ ანომალიას, რომლის გავლენას დღემდე განიცდის მთელი სისტემის ნაწილები.

რადგან, სხვა და სხვა საბაზრო ღირსების ფული, — ტერიტორიაზე, რომელიც შეადგენს ერთ სამეურნეო მრთელს, და რომლის ერთ დროს ყოველვარი საზღვრებით ჩაკეტილ ნაწილებს დაეტყო მძლავრი ტენდენცია გაერთიანებისაკენ—წარმოადგენს აუცილებლათ გადასალახავ დაბრკოლებას თუ გვინდა მივიღწიოთ რესპუბლიკების ეკონომიურ გაჯანსაღებასა და პოლიტიკურ სიმტკიცეს ფედერაციისს.

ჩვენ არ გამოუღგებით ამ ჟამათ იმის ძიებას თუ რა იყო მიზეზი ძველ რესპუბლიკებში არსებულ ფინანსიურ მდგომარეობის შექმნის, მაგრამ ცხადია, რომ შეუძლებელია როგორც ძველებურათ დატოვება „საემსიო მეურნეობის“, ისე ის სხვა და სხვაობა ფულის ნიშნების, რომელიც ჩვენ გვაქვს დღეს. ინტენსიური აღებ-მიცემობის საქმე, სხვა და სხვა სამეურნეო ნაწილების, ან კერძო ხასიათის ოპერაციები, რომელთა ქსელით დასერილია ურთიერთ დამოკიდებულება რესპუბლიკების, ვერ ითმენენ ძველი მდგომარეობის დატოვებას, ის აფერხებს ერთიანი სამეურნეო გეგმის გატარებას გაერთიანებული ორგანოებისას. მას შემდეგ, რაც სხვა და სხვა ფულის ნიშნების გამომწვევი მიზეზები მოშლილია ან იშლება თანდათანობით, შედეგი ამ მიზეზების დღემდე ძალაშია დარჩენილი და როგორც მკვდარი (თავის უარყოფითი ეფექტებით) ჩაკოწიწებია ცოცხალ საქმეს, საქმეს გაერთიანებისა და გაჯანსაღებისას. მეორე მხრით პრივილეგიური მდგომარეობა ჩვენი ფულის ნიშნების, მდგომარეობა ჩვენი ბაზრის ფასების, ჰქმნის ერთნაირ ანორმალურ ატმოსფერას, რომელ გარემოებასაც ჩვენ ხელს ვერ დავაფარებთ. ერთიანი ფულის ნიშანი, რომელიც უნდა გატარდეს ზემოხსენებული გადაწყვეტილების თანახმად, გარდა იმისა, რომ ხელს შეუწყობს გაერთიანებული სამეურნეო დარგების უფრო ნორმალურ მუშაობას, იქნება იმავე დროს ერთი ძლიერი იარაღი რესპუბლიკათა შორის ძმური კავშირის კვლავ უფრო გასაძლიერებლად და ჩვენ მიერ სამკვდროთ მიღებული პოლიტიკურ-ფილოსოფიური განთვითების ნაშთის შესასუსტებლად და მის საბოლოოდ აღმოსაფხვრელად.

ცხადია ასეთი რეფორმა უმტკივნელოდ ვერ ჩატარდება. შესაძლებელია ჩვენში ადგილი იქნეს ძველი ფულის ნიშნებით სპეკულიაციას, სანამ ისინი კიდევ ხმარებაში დარჩებიან დროებით, ფედერალურ ფულის ნიშნების გამოშვების შემდეგაც. მოსალოდნელია პირველ ხანებში ფასების აწევაც, თუმცა არა ისეთი საგრძნობი, წლევანდელი მოსავლის გამო, როგორც შესაძლებელი იქნებოდა ეს სხვა პირობებში. მაგრამ როგორც პირველი, ისე მეორე ხასიათის მოვლენა, იქნება წარმავალი და მის უარყოფით შედეგებს „დღევანდელი“ დღისას უხვათ დაჰფარავს დადებითი სამეურნეო შედეგები ფედერაციისთვის საერთოთ და მოკავშირე რესპუბლიკებისთვის ცალკ-ცალკე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სრულიად რუსეთის პარტკონფერენცია

ნ აგვისტოსთვის მოწვეულია სრულიად რუსეთის პარტკონფერენცია.

მე 11 ყრილობის შემდეგ განვლო მხოლოდ ოთხმა თვემ. მაგრამ ჩვენი ცხოვრება ისეთი სწრაფი ტემპით მიმდინარეობს, იმდენი საჭირბოროტო საკითხები ჩნდება, ან უკვე პრინციპიალურად მიღებულ დებულებების განხორციელების დროს ისეთი ახალი მომენტები აშკარავდება, რომ საჭირო ხდება ახალი მასალების მიხედვით მიმდინარე მოვლენებს გაუქება, წინად გამომუშავებულ ზოგად სახელმძღვანელო აზრების კონკრეტიზაცია და შეფარდება ახალ პირობებთან. ამ საქმის შესრულება წლიდან წლამდე, ერთი ყრილობიდან მეორეს მოწვევამდე შეუძლია პარტიულ კონფერენციას, რომელიც იწვევა განსაკუთრებული მნიშვნელობის საკითხების განსახილველად.

სწორედ ფრიად მნიშვნელოვანი საკითხები დგას მომავალ პარტკონფერენციის დღის წესრიგში. კოოპერაცია, პროფკავშირები, პარტიის ორგანიზაციული აღმშენებლობა, საერთაშორისო პოლიტიკა, ყველა ეს საკითხები, რომელნიც გახდებიან კონფერენციის მსჯელობის საგნად, მოითხოვენ ფრთხილ და სერიოზულ მიდგომას. კოოპერაციის საკითხი მწვავედ დგას რუსეთში, კერძოდ კი ჩვენში.

რუსეთის მუშათა კლასს დიდი შრომა დასჭირდა, რათა კოოპერაცია გაეწმინდა მავნე, პროლეტარიატის მოწინააღმდეგე ელემენტებისაგან. მაგრამ ეს მტრები—ინშვიკები, ესერები და სხ., აჭა-იქ ეხლაც არიან დარჩენილი კოოპერაციაში. ამასთან, ეხლაც ეკონომიურ პოლიტიკასთან დაკავშირებით, ისინი ისევ ლამობენ დაეუფლონ ამ ორგანიზაციას და მისი საშუალებით თავიანთი მოღალატური პოლიტიკის გატარებას. ჩვენში კი ამ მხრივ მდგომარეობა გაცილებით უარესია. დღემდე ჩვენ ვერ მოვახერხეთ კოოპერაციიდან საბჭოთა ხელისუფლების მტრების გაძევება. მეორე მხრივ, ჩვენ ვიცით, რომ სამოქალაქო კოოპერაციის გვერდით წარმოიშვა ახალი ტიპი კოოპერაციის—მუშათა კოოპერაცია. დღეს დიდი დავა წარმოებს ამ ორი სახის კოოპერაციის ურთიერთი დამოკიდებულების შესახებ. ზოგნი იმ აზრის არიან, რომ საჭიროა მუშათა კოოპერაცია არსებობდეს სრულიად დამოუკიდებლად, რათა დაიცვას წმინდა კლასობრივი ხასიათი და შესძლოს უკეთ დაეკმაყოფილოს მომხმარებელ მუშების ინტერესები. სხვები კიდევ მიზნად შეიწონილად სცნობენ მუშათა კოოპერაციის დარჩენას სამოქალაქო კოოპერაციაში, რათა მან ამ უკანასკნელზე მოახდინოს გავლენა და წარმართოს მისი მუშაობა მშრომელთა ინტერესების მიხედვით.

ჩვენში ამ ურთიერთობამ, სამოქალაქო კოოპერაციაში მოკალათებულ, მუშათა კლასის მტრების წყალობით, უფრო მწვავე ხასიათი მიიღო, რის შედეგად გვაქვს მუშათა კოოპერაციის გამოყოფვაც კი.

ასეთი არა ნორმალური დამოკიდებულება ქმნის ფრიად არა ხელსაყრელ პირობებს კოოპერაციის ნაყოფიერი მუშაობისათვის.

პარტიულმა კონფერენციამ უნდა გამომუშავოს სათანადო ზომები კოოპერაციის გასაჯანსაღებლად და სთქვას ავტორიტეტული სიტყვა აღნიშნულ დავის გადასაწყვეტად. უფრო მეტი მნიშვნელობა აქვს პროფკავშირების საკითხს. როგორც ვიცით, ახლო მომავალში შეიდგება სრულიად რუსეთის პროფკავშირების მე-8 ყრილობა. პარტიულმა კონფერენციამ წინასწარ უნდა გამოიმუშაოს სახელმძღვანელო აზრები პროფმუშაობის სფეროში. ამ მხრივ დიდ მასალას მოგვცემს ის გამოცდილება, რომელიც დაგროვილა ახალ ეკონომიური პოლიტიკის პირობებში. არსებითად პროფკავშირების მუშაობა იწარმოებს ამ პოლიტიკის შემდეგ დაწესებული მიმართულებით და ამ მხრივ პროფკავშირების ამოცანები და როლი, არც მათი ორგანიზაციული სტრუქტურა ჯერ-ჯერობით არსებითად არ იცვლება, მხოლოდ პარტიული კონფერენცია, ახალ მასალების მიხედვით, დასახავს ურთიერთ კონკრეტულ ფორმებს და გზებს, რომლებიც ხელს შეუწყობენ პროფმოძრაობის წარმატებას.

პარტკონფერენციის დღის წესრიგში დგას აგრეთვე საკითხი ჩვენი პარტიულ აპარატების რეორგანიზაციის შესახებ. ახალ ეკონომიურ პოლიტიკასთან დაკავშირებით, რაც წვრილ-ბურჟუაზიული სტიქია გვეხვეჭება ყველმხრიდან, უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება პარტიულ აპარატების შემოწმებას. ჩვენი პარტიული აპარატი და მუშაობის შინაარსი უნდა შეუფერდოთ ახალ პირობებს, რათა შეგძლოთ გამკლავება ბურჟუაზიულ ტალღასთან და ჩვენი რიგების უფრო განმტკიცება.

ჩვენს ყურადღებას იპყრობენ აგრეთვე საერთაშორისო პოლიტიკის საკითხები. ჰააგის დამარცხება კიდევ ზედმეტჯერ ააშკარავებს ბურჟუაზიულ სახელმწიფოების შავ ზრახვებს საბჭოთა რუსეთის მიმართ. ჰააგ ამასთან მოწმობს საბჭოთა რესპუბლიკის სიმტკიცეს.

კონფერენცია აღნუსხავს არსებულ საერთაშორისო ძალთა განწყობილებას და დასახავს მომავალ შესაძლებლობათ. ამხანაგები ამ საკითხის განხილვიდან იმ დასკვნას გამოიყვანენ, რომ საჭიროა მომავალშიც თავდადებული მუშაობა რესპუბლიკის საერთაშორისო მდგომარეობის უფრო განსამტკიცებლად, სანამ ქვეს არ მოიხრიან დღეს კიდევ შეურიგებელი მტრები, და ბზად იქნებიან მუშათა სახელმწიფოს დასაცავად, თუ მას რაიმე საფრთხე განუმზადეს.

პრესა

მილიუკოვის ევოლიუცია?

კადეტების (დღეს მათი მემარცხენე ფრთის) ლიდერი პ. ნ. მილიუკოვი, არ ეკუთვნის იმ პოლიტიკოსთა რიცხვს, რომლებიც ადვილათ „წელში იხრებიან“ ან მოკლებულნი არიან იმას, რასაც, პეტრე სტრუვესთან კამათში, ამხ ტროცკემ უწოდა ერთხელ „აზროვნების ფიზიკური ძალა,“ რომელიც, მისი აზრით, არ შესწევდა **ძველი** „ვეხისტების“ სულის ჩამდგმელს (ვაიხსენეთ ამხ. ტროცკის შესანიშნავი პამფლეტი ლ. ტახოცკის პსევდონიმით: „ბატონი პეტრე სტრუვე პოლიტიკაში“).

მილიუკოვს სახით რუსეთის რევოლიუციონური პროლეტარიატი და მისი პარტია, მისი სახელმწიფო, ითვლის თავის კლასიურ შეურიგებელ მტერთა ბანაკში შეიძლება ყველაზე უფრო ჭკუიანს, გამოცდილს, ცოდნით შეიარაღებულს და უდიდეს გაიძვერა მოწინააღმდეგის, რომელმაც იცის რას აკეთებს და როგორ გააკეთოს, რათა დასცეს მუშათა კლასის დიქტატურა და გამარჯვება მოუპოოს ბურჟუაზიას. ის, რუსეთის ბურჟუაზიის წინამძღოლთა შორის ყველაზე კარგათ ცნობილი როგორც ევროპაში, ისე ამერიკაში, სცდილობს ფართოთ ისარგებლოს დასახული მიზნის განსახორციელებლათ, ურიცხვ კავშირით, რომელიც მას აქვს პირადათ ევროპის და ამერიკის, როგორც სახელმწიფო ძალა-უფლებით დღეს მოსილ, ისე კიდევ უფრო ამ ძალაუფლების შემყურე და მის მოლოდინში მყოფ ბურჟუაზიულ პოლიტიკურ მოღვაწეებთან. ეჭვს გარეშეა, იყო დრო—და ეს „დრო“ რამოდენიმეთ ვრცელდება დღევანდელ დღეზეაც,—როდესაც ერთ მომენტში გამარჯვებულ გერმანიის მესვეურებთან რაღაც „ურუ“ და ბნელი შემარიგებელი კავშირის ცდისათვის მას გაუნრისხდნენ ანტანტის მოღვაწეები და მათ შორის „შავმა კატამ“ გაირბინა, როდესაც მათი ურთიერთ „შეყვარებული“ გული ადრინდულათ ვეღარ სცემდა და „გრძნობაც“ შენელდა. მაგრამ მის აზრს, როგორც აშკარა მტრისას საბჭოთა რუსეთის, ყურადღებით ეპყრობოდნენ, ეპყრობიან დღესაც.

დიდია მისი დანაშაული მუშათა კლასის, მთელი რუსეთის ხალხის წინაშე, რამდენადაც საზოგადოთ შეიძლება მოწინააღმდეგე **კლასის** და მისი იდეოლოგის, პოლიტიკოსის „დანაშაულობაზე“ ლაპარაკი. ჩვენ არ შეუფერებით აქ ამ დანაშაულებათა აღნუსხვას და ავლენშნავთ მხოლოთ იმას, რომელსაც უშუალო კავშირი აქვს ამ სტრიქონებთან და ზემოთ ამოწერილ სათაურთან.

საშინელ სიმშილმა რომელიც თავს დაატყდა წარსულ წელს რუსეთს, მიმქრალი იმედები აღუძრა ყველა მის მტრებს. მისი დახმარებით სცდილობდნენ ისინი თავისი მიზნების მიღწევას. როდესაც ხვა და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ინიციატივით დაიწყო ევროპაში დამშეულთა დასახმარებლათ მუშაობა, თეთრგვარდიელთა ემიგრაცია მილიუკოვთან ერთათ, ერთსულოვანი იყო იმ აზრში, რომ ხელი შეეშალათ ამ მუშაობისათვის, რადგან ყოველი გირვანქა პური ან სხვა სურსათი, გაგზავნილი დამშეულთათვის, ხელს შეუწყობდა რევოლიუციონური ხელისუფლების და საზოგადოთ არსებულ რეჟიმის გამაგრებას რუსეთში.

დრო მიდიოდა. ზეკაცური ენერგიით, ყველა ძალების დაჭიმვით და უუნიდესი წვალებით, რევოლიუციონურმა ხელისუფლებამ, შინაური მჭლე რესურსებით და უცხოელ მეგობრული ორგანიზაციების დახმარებით, შეანელა სიმშილის საშინელებანი, თითქმის დამარცხა ის და, თუმცა დიდი აუნაზღაურებელი მსხვერპლის გაღებით, გამარჯვებული გამოვიდა განსაცდელიდან. თეთრგვარდიელთა იმ დროინდ ჩაქრა კვლავ. ამავე მომენტს ეკუთვნის რუსეთის საერთაშორისო პრესტიჟის გამაგრებაც ისე, როგორც არასოდეს დღემდე. დღეს მილიუკოვი გამოდის და ამბობს: „სმბჭოთა ხელისუფლების არსებობამ რუსეთში ხელი არ უნდა შეგვიშალოს დავეხმაროთ დამშეულებს“-ო. მაგრამ ეს კიდევ ცოტაა. გაზეთ „ნაკანუნე“-ს (ბერლინი) მოჰყავს ასეთი მისი სიტყვიდან:

„ვფიქრობ რა დღეს მოკავშირე სახელმწიფოებს გააძლიერონ რუსეთის დახმარება—უფრო სწორათ რომ ვთქვათ, დახმარება რუსეთის მოსახლეობის — და გასცილდნენ მარტო ქვეყლმოქმედების ფარგლებს, ამით ჩვენ კიდევ უფრო **ვიფარეთ**ოთ **რუსეთის სახარგებლოთ მუშაობის და იქ დამყარებულ საბჭოთა ხელისუფლების შესაძლებელ თანაარსებობის სფეროს**“ (еще более расширяем область возможнаго сосуществования работы на пользу России с наличностью советской власти)“.

„Non multa, sed multum“ (ცოტაა, მაგრამ მაინც ბევრია) შეიძლება ითქვას მილიუკოვის სიტყვებზე. ეს ცოტაც ბევრია ისეთი ტიპის მტრისაგან, როგორიც არის პავლე მილიუკოვი. თუ ეს არის „უკანასკნელი სიტყვა“ მისი, თუ ეს აზრი გამოხატავს მის დამსგავსთა შეხედულებას დამშეულთა და საზოგადო „რუსეთის მოსახლეობის“ დახმარების საკითხში, თუ ისინი დღეს ათავსებენ ერთათ უკვე საბჭოთა ხელისუფლებისა და ამ მოსახლეობის ინტერესებს ეს ფრიად მაჩვენებელი და აღნიშვნის ღირსი ფაქტია. ეს მოწმობს იმას, რომ ჩვენი შეურიგებელი მტრების სქელი შუბლიც შეანგრია „უკმეხმა“ ფაქტმა, რევოლიუციონური ხელისუფლების განმტკიცების ფაქტმა, რომლის შეცვლა ან უბრალოთ „მიფუჩეჩება“, მისი გვერდის ავლა აღარავის აღარ ძალუძს. როგორც არ უნდა იქნეს უმახლობლესი პრაქტიკული შედეგი ასეთი „ევოლიუციის“, ერთი ცხადია, რომ ის მომასწავებელია რევოლიუციონური რეჟიმის ახალი მორალურ-პოლიტიკურ გამარჯვების და მისი მტრების შეუჩერებელი დემორალიზაციის.

* * *

ვინ აძლევს საღეჭარს ესერებს?

წყაროს ესერების მატერიალური შემოსავლის აღრარასფერ ეჭვს აღარ იწვევდა დღემდისაც. ფართო მატერიალურ დახმარებას უწევდნენ მათ ის საერთაშორისო კონტრ-რევოლიუციონური ძალები, რომელთა საქმეს აკეთებდნენ ეს „რევოლიუციონერები“ და „სოციალისტები“ რუსეთის მუშებისა და გლეხების წინააღმდეგ ბრძოლით. დამატებით დღემდე უკვე ცნობილი ფაქტებისა, მოსკოვის „იზვესტია“ სწერს შემდეგს:

„ჩვენ ჩაგვივარდა ხელში ახალი დოკუმენტები, რომლებიც სინათლის სრულ შუქს ჰფენენ ესერების ბნელ ფინანსიურ მახინაციებს. სახეში გვაქვს ურთიერთშორის მიწერ მოწერა ესერების ემიგრანტებისა და მათი—რუსეთის ესერებთან, აგრეთვე ოქმები ესერების უცხოეთში მყოფ დელეგაციისა და ამ უკანასკნელის მიერ მოწყობილი კომისიის, რომელმაც უნდა ჩაატაროს კამპანია მოსკოვში მიმდინარე პროცესის გამო. აგიტაციისთვის საჭიროა ფული. ზენზინოვი მიდის ვანდერველდესთან. ვანდერველდე ნაბუღობს ვისაც საჭიროა. შედეგი ცდის არის ის, რომ ბერლინში იგზავნება ცნობა: „პროცესის მოსაწყობად საჭიროა თანხა, არა ნაკლები ათასი გირვანქა სტერლინგისა. **თანხის ასეთმა რაოდენობამ ვანდერველდე არ შეაშინა**“. ნაწილს მისას მოგცემენ ბელგიელები. მეორე ნაწილს კი, ვანდერველდეს შეპირებით, ის იშოვნის სესხის სახით **არა სოციალისტური** წყაროებიდან ე. ი. **ბურჟუაზიისაგან, რომელიც არ დაშურებს ხალხარს ამ საქმეზე.** რასაკვირველია, არაა სასიამოვნო ელიტინო ბურჟუაზიას (ვანდერველდემ სთქვა, რომ ეს „მისთვის არაა სრულიად სასიამოვნო“-ო)—მაგრამ ასეთ საქმეს ვანდერველდე პირველათ არ აკეთებს: დაქნევით თავი არ მოწყდება. „მან სხთქვა, რომ კერენსკისაც შეეძლო შეეწყუბებლათ ამ საქმის შედგომა“. ესერებს „შეეძლოთ მიემართათ აგრეთვე **საფრანგეთის ზოგიერთ წრეებისათვის, რომლებიც დაინტერესებულნი არიან პროცესით**“ არა სოციალისტური პარტიისათვის, რასაკვირველია, რომელმაც თვითონ მიმართა ადგერ წინაზე ბელგიელებს და მიიღო 300 ათასი ფრანკი თავის მომაკვდავი გაზეთის გამოსაბრუნებლად. საფრანგეთის რომელ წრეებს შეუძლიათ იყვნენ დაინტერესებული ესერების პროცესით? ცხადია, რომ ეს არის რეაქციონური, ბურჟუაზიული წრეები, რომლებიც გამსჭვალული არიან საბჭოთა რუსეთისადმი შეურიგებელი სიძულვილით და ყოველი ზომით მზათ არიან საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ საბრძოლველად. კავშირი ესერების საფრანგეთის ბურჟუაზიულ პარლამენტარულ წრეებთან—აი ის საინტერესო ახალი ამბავი, რომელიც გავიგეთ ჩვენ პირდაპირ ზენზინოვისაგან...

ჩვენ გავიგეთ აგრეთვე—! წერს გაზეთი—რომ ესერების ზოგიერთმა ჯგუფებმა, მაგალითად მათმა ჩრდილოეთ-დასავლეთის კომიტეტმა, ყოველ შემთხვევაში მისმა ცალკე წევრებმა, როგორც ბელენკამ, მიმართეს ფფლით დახმარებისათვის **პანების პოლონეთის** წარმომადგენლებს. მიიღო თუ არა ბელენკამ რამე, ჩვენ არ ვიცით, მაგრამ თვით მოლაპარაკება პოლონეთთან ფულის შოვნის მიზნით სიმპტომატიურია“.

მოღალატური საქციელი ესერების ერთხელ კიდევ ცხადი ხდება. მათი ფეზიონომია საკმაოთ გამორკვეულია.

* * *

კვლავ საჭიროა სახტიკი ზომები ესერების წინააღმდეგ.

მოსკოვის „პრავდა“ ამავე ესერების შესახებ სწერს შემდეგს მათი პროცესის გამო:

„მთელი საერთაშორისო ბურჟუაზიული პრესა გააფთრებით იცავს ესერებს. კაპიტალისტური პრესის ყველა ორგანოები ცრემლებს ღვრიან და აღშფოთებული არიან „აღმაშფოთებელი პროცესით მოსკოვში“. რატომ? რას მივაწეროთ ასეთი კაცთ-მოყვარეობა მათი მხრივ. საიდან არის ეს კაცთმოყვარეობა და... ფულიც პროცესთან დაკავშირებული ხარჯების გასაწევათ?.. ცხადია, რაშია საქმე. არ ყოფილა არც ერთი უცხოეთის მისია, საელჩო, საკონსულო, რომელთაც ყვერდი აეაროთ ესერების პარტიისათვის. ის ლაგდათ, ეზიზღებოდათ, მაგრამ მას მაინც ყიდულობდნენ, რადგან ის ყიდდა თავს თავს. თუ ბატონი ნულანსი შეეცდებოდა ხიდების აფეთქებას და სიმშილობის გამოწვევას პეტერბურგში—ესერები გვერდში უდგა მას. თუ გენერალი პული გაგზავნიდა შავრაზმელ აფეცრებს რესპუბლიკის წინააღმდეგ—ესერები იყვნენ იქვე გვერდით. თუ ჩეხოსლოვაკელი პოლკოვნიკები აწყობდნენ გამოსვლებს მუშების წინააღმდეგ მათ ვანკერგულებაშიც ესერები იყვნენ. რომელი მისია იყო, სადაც ისინი არ შემძვრალან? რომელი წყარო უნდა დაასაბელოთ, საიდანაც მათ არ მიეღოთ ფული? ჯაშუშების რომელი ორგანიზაცია გინდათ აიღოთ, რომელთანაც მათ არ ჰქონებიათ კავშირი?..

უცხოელ სახელმწიფოებთან **კავშირი ჰქონდათ.** ფულს **იღებდნენ.** მათ ჯაშუშებს **დახმარებას უწევდნენ** და სხვა და სხვა.

და ახლა?

ახლა მათ საჯაროდ გამოაცხადეს პროცესზე, რომ კვლავაც შეიარაღებულ ბრძოლას აწარმოებენ. ე. ი. იქნებიან ანტანტასთან და მის ჯაშუშებთან.

აი დასკვნა, რომელიც მივიღეთ ჩვენ და რომლის დარღვევა შეუძლებელია.

და როდესაც ჩვენ ისევ ვართ ანტანტის თოკზე წვრილმან მახინაციების მოლოდინში, ჩვენ, ვიცით რა ესერების დანაშაულობა, უნდა ვსთქვათ: დღეს გუშინდელზე უფრო ფხიზლად უნდა ვიდგეთ რესპუბლიკის სადარაჯოზე. ყველა გამფრთხილებელი ზომები ახალი ბრძოლის წინააღმდეგ! ყველა ზომები ბრძოლით დაპყრობილი ჩვენი პროლეტარული სამშობლოს ცოცხლის წამკიდებლების წინააღმდეგ!“

რადიო-დეპეშები

(„კავკასტა“)

გერმანიის ამბები

ბავარიის კონფლიქტი

ნიუენი. 29 ივლისი (რადიო). პრეზიდენტ ებერტმა მიმართა ბავარიის პრემიერს მოქ. ლერხენფელდს წერილით, რომელშიც იგი უკმაყოფილებას გამოსთქვამს ბავარიის მთავრობის მოქმედების შესახებ, რესპუბლიკის თავდაცვის კანონის მიმართ. ებერტს ამგვარი მოქმედება მიაჩნია სერიოზულ საფრთხეთ გერმანიის მთლიანობისათვის და მოითხოვს რომ ცნობილი ბრძანება ბავარიის მთავრობისა გადასინჯულ იქნეს რათა მიეცეს მას ახალი რედაქცია, თანახმად გერმანიის საერთო კონსტიტუციისა. ებერტს ეს გარემოება მიაჩნია შეთანხმების ერთად-ერთ საშუალებათ.

ანტანტა და გერმანია

უარი გადახდათა შემცირებაზე

ნიუენი. 29 ივლისი (რადიო). გერმანიის მთავრობამ მიიღო მოკავშირეთა ნოტა, რომელშიც ისინი უარს ამბობენ გერმანიის იმ შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე, რომლითაც ეს უკანასკნელი მოითხოვდა გადახდათა ყოველ თვიურად 2-დან 1 ნახ. მილიონი გირვანქა სტერლინგით შემცირებას.

გარანტიების კომისიაში

ბორდო 29 ივლისი (რადიო). გაზ. „ტანის“ ცნობით გარანტიების კომისიის მოხსენება გერმანიის ფინანსების გაჯანსაღების შესახებ, გადაეცემა საკონტრიბუციო კომისიას შაბათს. გაზეთის აზრით ეს გაჯანსაღება შესაძლებელია და სწრაფადაც მოხდება, თუ მარკის კურსის დაცემის შედეგები არ გამოიხატა ძალიან ძნიმე ფორმებში.

მიწის ქვეშა რკინის გზები.

ნიუენი. 29 ივლისი (რადიო). ჩიკაგოს სავაჭრო-სატრანსპორტო კომისიის წევრებმა, რომელნიც მოგზაურობენ ევროპაში, ბერლინში განაცხადეს, რომ ბერლინის მიწის ქვეშა რკინის გზა არის სამაგალითო ნიმუში ასეთი რკინის გზებისა დ-ბევრად უფრო უკეთესია ეგრედ წოდებულ ლონდონის „ტიუბის“ რკინის გზაზე.

„ბოში“ *)

ნიუენი. 29 ივლისი (რადიო). დრეზდენის სასამართლომ მიუსაჯა საფრანგეთის პრინცესა ლუიზას 4 500 მარკით დაჯარიმება, იმისათვის, რომ მან სამაჯოს მოხელეს „ბოში“ უწოდა.

ნოსკეს გარდაცვალება

ბორდო 29 ივლისი (რადიო). გარდაიცვალა ყოფილი მინისტრი იულიი ნოსკე. იგი 77 წლისა იყო.

ბავარიის კონფლიკტის მიზეზი.

კროიდონი. 29 ივლისი (რადიო). ბერლინში გავრცელებულია ის აზრი, რომ ბავარიის მხრივ წინააღმდეგობის მთავარი მუხლი მდგომარეობს ლეიპციგში სახელმწიფო სასამართ-

*) „ბოში“ არის გერმანელების დამამცირებელი სახელწოდება, რომელიც გავრცელებული იყო საფრანგეთში ომის დროს.

რედაქცია.

ნიზაციების ინიციატივით დაიწყო ევროპაში დამშეულთა დასახმარებლათ მუშაობა, თეთრგვარდიელთა ემიგრაცია მილიუკოვთან ერთათ, ერთსულოვანი იყო იმ აზრში, რომ ხელი შეეშალათ ამ მუშაობისათვის, რადგან ყოველი გირვანქა პური ან სხვა სურსათი, გაგზავნილი დამშეულთათვის, ხელს შეუწყობდა რევოლიუციონური ხელისუფლების და საზოგადოთ არსებულ რეჟიმის გამაგრებას რუსეთში.

დრო მიდიოდა. ზეკაცური ენერგიით, ყველა ძალების დაჭიმვით და უუნიდესი წვალებით, რევოლიუციონურმა ხელისუფლებამ, შინაური მჭლე რესურსებით და უცხოელ მეგობრული ორგანიზაციების დახმარებით, შეანელა სიმშილის საშინელებანი, თითქმის დამარცხა ის და, თუმცა

ლოს დაარსებაში, რომელიც განიხილავს და გაარჩევს ყველა საქმეებს რესპუბლიკის თავდაცვისას. ბერლინის მთავრობის წრეებში ფიქრობენ, რომ მიუნხენში ამ სასამართლოს განყოფილების დაარსებაზე დასტურის მიცემა გახდებოდა შეთანხმების საშუალებათ.

ქურდების საერთაშორისო ორგანიზაცია.

კოპენჰაგენი. 29 ივლისი (რადიო). ბერლინში პოლიციამ შეიპყრო ქურდების საერთაშორისო ორგანიზაცია, რომელიც უკანასკნელ ხანებში მოქმედებდა გერმანიაში და უმთავრესად სძარცვავდა ყოფილ გოგელ-ცონერების სასახლეებს. უკანასკნელად მოპარულ იქნა ნივთები ღირებული 4 მილიონი მარკათ. მარლოტენბურგის სასახლეში ამ ჯგუფმა მოიპარა ნოხები მილიონ ნახევარი მარკისა. მოპარულ ნივთებს ქურდები ინახავდენ საფრანგეთში.

რატენაუს მკვლელების პროცესი.

რომი. 29 ივლისი (რადიო). სექტემბერში დაიწყება რატენაუს მკვლელების პროცესი.

ბავარიაში.

მოსკოვი. 30 ივლისი (რადიო). პრეზიდენტ ებერტმა მიმართა წერილით ბავარიის პრემიერს, რომელშიც იგი მიუთითებს მას იმაზე, რომ ბავარიის პოზიცია რესპუბლიკის თავდაცვის საქმეში ბადებს სერიოზულ საფრთხეს.

ებერტი მოითხოვს ბავარიისაგან იმ დადგენილებათა გაუქმებას, რომელნიც ეწინააღმდეგებიან რესპუბლიკის კონსტიტუციას.

ორივ სოციალისტური პარტიები სდუმან თავიანთ მახლობელ პერსპექტივების შესახებ ბავარიის მიერ შექმნილი კრიზისის გამო.

კომპარტია აფრთხილებს ბერლინის მთავრობას, რომ თუ იგი აწიც დასთმობს მონარქისტული ორგეშის დიქტატურის წინაშე, მაშინ კომპარტია მიმართავს პარლამენტარულ საშუალებებს ორგეშზე გავლენის მოსახდენათ.

კომპარტიამ მიმართა მუშებს მოწოდებით, რომელშიც სხვათა შორის ნათქვამია, რომ მთავრობის პოლიტიკა აძლიერებს რეაქციას. საჭიროა ამას ყოველსხრივ შეუშალოთ ხელი, უნდა დაარსდეს საკონტროლო კომისია და მოეწყოს მუშათა რაზმები; მოვითხოვოთ პოლიტიკურ პატიმართა განთავისუფლება და ბავარიის მთავრობის დაუყონებლივ გადადგომა.

გერმანიის მარკის კურსი.

მოსკოვი. 31 ივლისი (რადიო). გერმანიის მარკის კურსი თანდათან უფრო და უფრო ძლიერ ეცემა.

სარეპარაციო გადახდანი.

მოსკოვი. 31 ივლისი (რადიო). პარიზიდან იტყობინებიან, რომ მოკავშირეებმა უარყვეს გერმანიის შუამდგომლობა ყოველთვიურ გადახდათა შემცირების შესახებ.

გაფიცვები.

მოსკოვი. 30 ივლისი (რადიო). გერმანიის ზღვაზე გემების მუშათა კავშირმა გამოაცხადა გაფიცვა.

მეზღვაურთა გაფიცვა გრძელდება.

ნაუენი. 28 ივლისი (რადიო) მიღებულ ცნობების წინააღმდეგ, მეზღვაურებმა და ნავთსადგურის მუშებმა, წარდგენილ პირობების მიუღებლობის გამო, უარი განაცხადეს გაფიცვების შეწყვეტაზე. გაფიცვები გრძელდება.

საკითხი სესხის შესახებ.

ნაუენი. 28 ივლისი (რადიო). გაზ. „ჩიკაგო ტრიბუნის“ ცნობით, მორგანმა საფრანგეთის ნახევრად ოფიციალურ შეკითხვაზე უპასუხა, რომ ის მზადაა მიიღოს მონაწილეობა ბანკირთა თათბირში გერმანიისათვის საერთაშორისო სესხის მიცემის შესახებ. თათბირის მოწვევა განზრახულია პარიზში სექტემბრის თვეში.

ტრიბუნა.

ბორდო. 28 ივლისი (რადიო). ადმინისტრატიულ სახელმწიფო ტრიბუნალის სამყოფ ადგილად საბოლოოდ არჩეულია ქალ. შტუტგარდტი.

გამაერთიანებელნი.

ბორდო. 28 ივლისი (რადიო). დამოუკიდებელთა მრავალი მოქმედება დამოკიდებულია მთავრობის გადაწყვეტილებაზე. დამოუკიდებლებს განზრახული აქვთ შეიტანონ ისეთი წინადადება, რომელიც გააერთიანებს უმრავლესობას. დემოკრატები აგრეთვე მოითხოვენ შექმნილ მდგომარეობის განმარტებას.

ბავარიის ამბების გამო.

ბორდო. 28 ივლისი (რადიო). „ფოსიშე ცეიტუნგის“ სიტყვით პრეზიდენტი ებერტი აღიღებს თავის თავზე მიუნხენთან კონფლიკტის მოგვარების ინიციატივას, ისეთი ხერხით, რომ ერთის მხრით დაამყაროს ბავარიის პრეტენზიები, და მეორეს მხრით დაიცვას სავსებით გერმანიის საკონსტიტუციო უფლებები.

პრეზიდენტი ებერტი არ მოითხოვს თავდაცვის კანონის შესახებ დეკრეტზე დაუყონებლივ უარის თქმას, მაგრამ უჩვენებს მიუხნენს კონსტიტუციონურ ნიადაგზე დაბრუნების გზას.

მიუნხენში გამოსთქვამენ ისეთი კომპრომისის მიღების სურვილს, რომლითაც გათვალისწინებული იქნება თავდაცვის შესახებ კანონის წინააღმდეგ ოპოზიციაზე უარის თქმა, იმ პირობით, თუ დაარსებულ იქნება სრულიად გერმანიის სისხლის სამართლის პოლიციის ბავარიის საგანგებო სექცია. ლერხენფელდი უახლოეს მომავალში გაემგზავრება ბერლინში ამ საკითხის შესახებ მოსალაპარაკებლად.

სახელმწიფო პრესა რა თქმა უნდა იწონებს დეკლარაციას ბავარიასთან კონფლიკტის შესახებ.

„ფორვერსტის“ სიტყვით, ბავარიის დეკრეტს არა აქვს არავითარი იურიდიული ძალა.

წითელ რესპუბლიკებში

რუსეთი

ამხ. ტროცკი გენუასა და ჰაგის შესახებ.

მოსკოვი. 29 ივლისი (რადიო). იტალიელ ჟურნალისტთან საუბრის დროს ტროცკიმ განაცხადა, რომ გენუამ და ჰაგამ დაამტკიცეს, რომ ევროპის დღევანდელი მთავრობები ფიქრობენ არა ეკონომიურ ურთიერთობის აღდგენაზე, არამედ ძალადობის პოლიტიკის განგრძობაზე. გენუის და ჰაგის გაკოტრების შედეგი იქნება ევროპის ეკონომიური კრიზისის მხოხავი განგრენა. ძალიან კარგი იქნებოდა, რომ ჩვენ მეზობლებს დაეცვათ ხელშეკრულება თავდასხმის შესახებ, რომელიც ჰაგამდე იქნა დადებული. სამწუხაროდ ჩვენი წინადადებანი შეიარაღების შემცირების შესახებ დასმულიც არ იქნა გენუაში. ჩვენ მიმართვას მეზობლებისადმი განიარაღების შესახებ, უარით შეხვდენ. ამიტომ არ არის არავითარი გარანტიები, რომ ბურჟუაზიული სახელმწიფოები თავს არ დაესხმიან საბჭოთა რუსეთს, რომლის პოლიტიკა არის მშვიდობიანობის და შრომის პოლიტიკა.

ნუიგეს და ჰაგის დამარცხებით, იწყება ახალი ეპოქა საბჭოთა ხელისუფლების შეთანხმებისა კაპიტალისტების ცალკე ჯგუფებთან. ესერების პარტია აღმოჩნდა ყველაზე უფრო მორჩილი და ხელსაყრელი იარაღი უცხოეთის ინტერვენციისათვის. ამიტომ არ არის ბასაკვირველი, რომ იმპერიალისტები იცავენ ამ პარტიას. მუშები დაუზოგავად იბრძოლებენ ესერების წინააღმდეგ.

ჩინეთის სრულ-უფლებიანი წარმომადგენელი.

მოსკოვი. 27 ივლისი (რადიო). 27 ივლისს პეკინს გაემგზავრა ამხ. იოფე, რომელიც დანიშნულია რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკის სრულ უფლებიან წარმომადგენლათ ჩინეთში. ამხ. იოფე იმავ დროს მრის განსაკუთრებული რწმუნებული რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკისა იაპონიასთან მოლაპარაკების საწარმოებლად.

მანეთის კურსის სტაბილიზაცია.

მოსკოვი. 29 ივლისი (რადიო). ფინანსთა სახალხო კომისარის მოადგილემ ვლადიმიროვმა „როსტას“ თანამშრომელთან საუბრის დროს განაცხადა, რომ ოქროს მანეთზე ფასის აწევა—არის დროებითი მოვლენა, რომელიც აიხსნება ბაზარზე საკვები პროდუქტების ნაკლებათ გამოტანის მიზეზით. რადგანაც მოსალოდნელია აა ახლო მომავალში საკვები საგნების გაიაფება, განსხვავება ოქროს ღირებულებასა და საქონლის ფასებს შორის თანდათანობით მიუახლოვდება ნორმალურ მდგომარეობას. მანეთის კურსის სტაბილიზაცია იქნება მტკიცე, რასაც ხელს შეუწყობს მოსავალი, გადასახადების აკრეფა და სახელმწიფო შემოსავლის ზრდა.

კაპიტალიზმის სამეფოებში

იტალიის ამბების გამო.

ნაუენი. 28 ივლისი (რადიო). იტალიის მეფე მოსთხოვს მედს კაბინეტის შედგენას, რომელიც კატოლიკური და სახალხო პარტიის დახმარებით იკისრებს თავის თავზე იმ მდგომარეობის აღდგენის პასუხისმგებლობას, რომელიც შეიქნა ორლანდოს მარცხის გამო.

მემარჯვენე პარტიები ჯიოლიტის მეთაურობით თავისი ყოფაქცევით მიიყვანებენ საქმეს პარლამენტის გაშვებამდე.

ბორდო. 28 ივლისი (რადიო). იტალიის მთავრობა სცდილობს დამშვიდების მიღწევას ფაშისტებისადმი და კომუნისტებისადმი რეპრესიების მიმართვის გარეშე.

ასეთ გარემოების დროს ერთად ერთი გამოსავალი, როგორც სჩანს, არის საერთო არჩევნები, რადგანაც, როგორც განაცხადა ფაშისტების ბელადმა დეპუტატ მუსოლინიმ, პარლამენტი თავისი ეხლანდელი შემადგენლობით სრულებით არ არის ხალხის ნების გამოხატველი. უკანასკნელ არჩევნებმა მისცა 126 ადგილი სოციალისტებს. რომელნიც გაერთიანებული იყვნენ, და ეხლა კი გაიოიშენ 3 ჯგუფად.

უმუშევრები ინგლისში,

ნაუენი. 28 ივლისი (რადიო). ინგლისის კაბინეტი აარხებს საგანგებო კომისიას, რომელშიაც შეკრებენ რამდენიმე მინისტრი იმ მიზნით, რომ განიხილონ საკითხი უმუშევართა შესახებ, რომელთა რიცხვი იზრდება, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მომავალ ზამთრის გამო. კომისია გამოიმუშავებს აგრეთვე ზომებს უმუშევართა რიცხვის შესამცირებლად.

შეერთებულ შტატებში.

ნაუენი. 28 ივლისი (რადიო). შეერთებულ შტატების მთავრობამ თავის ხელში აიღო რკინის გზებისა და ნახშირის განაწილების კონტროლი.

ირლანდიაში.

ნაუენი. 28 ივლისი (რადიო). კოპენჰაგენიდან მიღებულ ცნობების თანახმად, ირლანდიაში აღმოუჩენიათ უმდიდრესი ოქროს მადანი.

პრესის გაერთიანება.

ბორდო. 28 ივლისი (რადიო). მცირე ატანტის პრესის წარმომადგენელთა კონფერენციაზე, რომელიც გაიმართა კარლსტადში მიღებულ იქნა პრინციპიალური გადაწყვეტილება ინფორმაციის განსაკუთრებულ ორგანოს დაარსების შესახებ, მთელი ქვეყნისათვის ინფორმაციის მისაწოდებლად. ასეთი კონფერენციები გაიმართება წელიწადში ორჯერ.

პალესტინა.

ბორდო. 28 ივლისი (რადიო). ერთალიგის საბჭოს უკანასკნელ კრების გამო ინტერვიუს დროს ვიკიანმა განაცხადა, რომ საფრანგეთის შეხედულება პალესტინაზე, სავსებით ეთანხმება კათოლიკეების თვალსაზრისს. სევრის ხელშეკრულება ითვალისწინებს განსაკუთრებულ კომისიის შედგენას წმინდა ალაგების მართვა გამგეობის განსახორციელებლად.

რომი. 28 ივლისი (რადიო). ლონდონში ჩასულმა არაბეთის დელეგაციამ პროტესტით მიმართა საფრანგეთს, ინგლისს და იტალიას, ერთალიგის საბჭოს დადგენილების გამო პალესტინის და ინგლისის მანდატის საკითხის შესახებ.

საფრანგეთი.

საკითხი ლონდონის კონფერენციის შესახებ.

ნაუენი. 29 ივლისი (რადიო). გაზეთ „მატენის“ ცნობით, კაბინეტის უკანასკნელ სხდომაზე რამბულში მილიერანის თავმჯდომარეობით, გადაწყვეტილ იქნა წარადგინოს ლონდონის კონფერენციაზე მხოლოდ პროექტი კონტრიბუციის გადახდის შესახებ, რომელიც შექმნიდა შესაძლებლობას გადახურდავების ბაზრის გაცხოველებისას. საფრანგეთის ამ ახალი გეგმის დეტალები ჯერ არ არის გამოქვეყნებული.

პოლონეთი.

იტალია-პოლონეთის ხელშეკრულების რატიფიკაცია.

რომი. 29 ივლისი (რადიო). პოლონეთის სეიმმა პირველ წაკითხვაში მოიწონა იტალია-პოლონეთის სავაჭრო ხელშეკრულება.

კრიზისი არ დამთავრებულა.

ნაუენი. 29 ივლისი (რადიო). კაბინეტის კრიზისი ჯერაც არ არის დამთავრებული. პილსუდსკის განზრახვა აქვს შეადგინოს ბიუროკრატიული კაბინეტი.

პოლონეთი და გერმანია.

ბორდო. 29 ივლისი (რადიო). პოლონეთის სეიმმა დაამტკიცა გერმანია-პოლონეთის კონფერენცია ამნისტიის შესახებ ზემო-სილეზიის საპლებისციტო რაიონში.

ინგლისი.

ლონდონის კონფერენცია.

ნაუენი. 29 ივლისი (რადიო). გაზ. „დეილი ქრონიკლის“ აზრით, საეჭვოა ლონდონის კონფერენციის მუშაობის აგვისტოში დაწყება.

რომი. 29 ივლისი (რადიო). ლოიდ-ჯორჯმა განაცხადა თემთა პალატაში, რომ ლონდონის კონფერენციის მოწვევის ვადა დამოკიდებულია მხოლოდ და მხოლოდ იტალიის კაბინეტის კრიზისის დამთავრებაზე.

მუშების დემონსტრაცია კოპენჰაგენში.

მოსკოვი. 29 ივლისი (რადიო). კოპენჰაგენში გაიმართა გრანდიოზული მუშათა დემონსტრაცია 100.000 მუშის მონაწილეობით, რომელნიც პროტესტს აცხადებდენ უმუშევართა-თვის დახმარების მიცემის შეწყვეტისა და მილიტარისტულ მთავრობის წინააღმდეგ.

ამნისტია.

მოსკოვი. 29 ივლისი (რადიო). ფრანგეთის [illegible] ტია მიანიჭა 37 მეზღვაურს და [illegible] ზედრო პირებს, მათ რიცხვში კომ[illegible] ნისტს ბადინს. ამნისტია უნდა გამ[illegible] ცხადებულიყო 14 ივლისს. მაგ[illegible] საფრანგეთის მთავრობამ რამდენ[illegible] დღით შეაჩერა დაპატიმრებულ[illegible] განთავისუფლება.

პალესტინაში.

მოსკოვი. 29 ივლისი (რადიო). [illegible] რუსალიმში არაბებმა გამოაცხად[illegible] საპროტესტო გაფიცვა ინგლის[illegible] თვის პალესტინის მანდატის გა[illegible] ცემის წინააღმდეგ, ყველა წარმო[illegible] ნი და მაღაზიები დახურულია.

საკავშირო ვალების გაუქმება.

მოსკოვი. 30 ივლისი (რადიო). [illegible] ბრიტანეთის მრეწველთა ფედერაცია[illegible] გამოაქვეყნა მემორანდუმი, რომელ[illegible] შეიცავს ბრიტანეთის მრეწველო[illegible] თვალსაზრის საკავშირო ვალების [illegible] უქმების შესახებ. მემორანდუმი [illegible] ნიშნავს, რომ ინგლისელ გადამდ[illegible] გადასახადებისას უხდება გადაუხ[illegible] სახელმწიფოს ვალების დასაფარავ[illegible] 8 პროცენტი თავის შემოსავლ[illegible] (გამოტოვებულია)... ამიტომ ინგლის[illegible] მრეწველობა განიცდის უმაგალ[illegible] კრიზისს და იწვევს უჩვეულო უ[illegible] შევრობის. მემორანდუმი გამოსთქვ[illegible] იმედს, რომ ბრიტანეთის მთავრ[illegible] უარს იტყვის თავის უფლებებზე (ც[illegible] სასრული არ არის მიღებული)...

ეიუულ გედი.

მოსკოვი. 30 ივლისი (რადიო). [illegible] პარიზში გარდაიცვალა ეიუულ გ[illegible] 77 წლისა, სოციალისტების დ[illegible] ტატი და 1914 წელში ნაციონალ[illegible] სტური თავდაცვის მინისტრი.

პურის ფასები საფრანგეთ[illegible]

მოსკოვი. 30 ივლისი (რადიო). [illegible] სექტემბრიდან საფრანგეთში [illegible] გამოაცხობენ გაუცრავი ფქვილი[illegible] რათა არ გახდეს შესაძლებელი პ[illegible] ზე ფასების აწევა.

პოლონეთის კაბინეტი.

მოსკოვი. 30 ივლისი (რადიო). პ[illegible] ლონეთის სეიმის იმ სხდომაზე, [illegible] მელზედაც ირჩეოდა პილსუდსკისთვ[illegible] ნდომის გამოცხადების საკითხი, [illegible] დი აურ-ზაური მოხდ[illegible]ა. როდესაც უ[illegible] ჰყვეს წინადადება პილსუდსკისათვ[illegible] ნდომის გამოცხადების შესახებ, ყ[illegible] ლა მემარჯვენე პარტიებმა, სეიმ[illegible] თავმჯდომარეობურთ დასტოვეს სხდ[illegible] მის დარბაზი. მემარცხენეები დარჩ[illegible] თავიანთ ადგილებზე პატრიოტულ[illegible] ჰიმნის მღერით.

გაფიცვა სტოკჰოლმში.

მოსკოვი. 30 ივლისი (რადიო). ტ[illegible] ლეფონისტების გაფიცვა სტოკჰოლ[illegible] თანდათან მწვავდება და ვრცელდ[illegible] შვეიცის სხვა ქალაქებზედაც. სატ[illegible] ლეგრაფო სამმართველოს არ სურ[illegible] მოლაპარაკება გამართოს გაფიც[illegible] ლებთან.

ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲔᲙᲝᲜᲝᲛᲘᲣᲠᲘ ᲛᲓᲒᲝᲛᲐᲠᲔᲝᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ

VII

ᲤᲐᲡᲔᲑᲘ ᲩᲕᲔᲜᲡ ᲑᲐᲖᲐᲠᲖᲔ

ამ უკანასკნელ სამი თვის განმავლობაში მეტად საყურადღებო მდგომარეობა შეიქნა ჩვენ ბაზარზედ.

ჩვენ ეკონომიურ ცხოვრებაში გაზაფხულიდან დაწყებული დღემდე შედარებით მტკიცე ღირებულება აქვს მანეთს. უმთავრესი საგნების ფასებმა დაიწია. თითეული მოქალაქე გრძნობს ამ მდგომარეობას. მოვლენა ძლიერ საყურადღებო არის, რადგან ჩვენ მეზობელ რესპუბლიკებში ფულის ღირებულება უფრო ცვალებადია და გაცილებით უფრო ირყევა საქონლის ფასები.

ავიღოთ ფასების მაჩვენებელი (ინდექსები):

თვე	სურსათ-სანოვაგე	ნედლი მასალა	ფაბრიკატები
მაისი 1	176	192	106
„ 10	158	201	102
„ 20	156	207	101
ივნისი 1	180	207	115
„ 10	177	185	165
„ 20	169	156	153

ავიღოთ საერთო ინდექსი ანუ მაჩვენებელი საქონლის ფასების მოძრაობის:

მაისი 1—163; ივნისი— 1—172
მაისი 10—156; ივნისი—10—155
მაისი 20—157; ივნისი—20—153

მაისის დამლევს მაისის პირველ რიცხვებიდან შედარებით სურსათ-სანოვაგის ფასმა დაიწია. მაისის პირველ რიცხვებში იგი 176 ერთეული, მაისის დამლევს 156, განსხვავება არის 20 ერთეულით. ივნისის პირველ რიცხვებში ფასებმა აიწია, ავიდა 180 ერთეულამდე; ფასების მომატება შეადგენს—24 ერთეულს, მაისის პირველ რიცხვებთან შედარებით ივნისის პირველ რიცხვებში 4 ერთეულით მეტი არის. მაისის 10-დან სურსათ-სანოვაგის ფასები იკლებს ივნისის ოც რიცხვებში შეადგენს 169; მაისის პირველ რიცხვებთან შედარებით ფასები 7 ერთეულით ნაკლები არის.

მაშასადამე, სურსათ სანოვაგე მაისთან შედარებით ივნისის პირველ რიცხვებში გაძვირდა, გაძვირება იყო დროებითი, ივნის 10 დან დაწყებული სურსათ სანოვაგის ფასები მცირდება და უფრო დაბლა სდგას ვიდრე მაისის რიცხვებში. ივლისის ინდექსები არ არის დამუშავებული, მხოლოდ ვიცით, რომ ფასები ძირს მიდის ივლისის განმავლობაში.

ნედლი მასალის ფასების მოძრაობა განსხვავდება. სურსათ სანოვაგის ფასები მაისში მცირდება, ნედლი მასალის კი იზრდება. მაისის პირველს ნედლი მასალის ფასების მაჩვენებელი იყო 192 ერთეული, შემდეგ თან და თან იზრდება და ივნისის პირველს უკვე 207 ერთეული არის, ესე იგი ფასები გაიზარდა 15 ერთეულით. პირველი ივნისიდან კი ნედლი მასალის ფასები მცირდება და ჩამოდის 156, ესე იგი განსხვავება ივნისის პირველ რიცხვებთან 51 ერთეული, პირველ მაისთან შედარებით განსხვავება არის 36 ერთეული. მაშასადამე ივნისში ნედლი მასალის ფასები მცირდება როგორც სურსათ სანოვაგის, მხოლოდ შემცირება ურფრო დიდი არის ვიდრე სურსათ სანოვაგის; სურსათ სანოვაგის ფასები ივნისის დამლევს მაისთან შედარებით 7 ერთეულიდ შემცირდა, ნედლი მასალის კი 57.

რა არის ნედლი მასალა? უმთავრესათ ეს არის უცხოეთიდან ან საქართველოს საზღვრებს გარეშე შემოტანილი: რკინა ყოველგვარი, გოგირდი, შაბიამანი, შინაური ნაწარმოები: მატყლი, ტყავეულება.

სურსათ სანოვაგე არის უმთავრესათ ხორბლეულობა ყოველგვარი.

ფაბრიკატების ფასების მოძრაობა შემდეგი არის: მაისის პირველ რიცხვებიდან მაისის დამლევამდე ფასები მცირდება. მაისის პირველ რიცხვებში მაჩვენებელი იყო 106; მაისის დამლევს 101; შემდეგ, ივნისის პირველ რიცხვებში ფასები ადის 115, განსხვავება შეადგენს 9 ერთეულს. მაისის 10 ფასები ადის 165 ერთეულამდე, ივნისის დამლევს დაეშვება 153, განსხვავება შეადგენს 12, მაგრამ ივნისის ფასები მაისის დასაწყისთან შედარებით მეტი არის, განსხვავება არის 47 ერთეულით. ივნისის პირველ რიცხვებში ყველა საქონელი გაძვირდა, მაგრამ საქონლის გაძვირებაში ერთი და იგივე მიდრეკილება არ არის. ხორბალი გაძვირდა ოთხი ერთეულით, ნედლი მასალა 15-ით; ფაბრიკატები 9 ერთეულით. ივნისში იწყება საქონლის გაიაფება: სურსათ-სანოვაგე გაიაფდება 11 ერთეულით, ნედლი მასალა 51; ფაბრიკატები მხოლოდ გაძვირდება 38 ერთეულით. მაშასადამე, სურსათ-სანოვაგის გაიაფება უფრო სწორათ მიდის, ვიდრე ნედლი მასალის, რომელიც დიდ ნახტომებს აკეთებს; ფაბრიკატები კი ძვირდება. სურსათ-სანოვაგის გაიაფება ივნისის დამლევს აიხსნება იმით, რომ სავსებით გამოირკვა მოსავალის პირი; მოსავალის მომავალი ივნისის პირველ რიცხვებში საეჭვო იყო დაუსრულებელი წვიმების გამო. მოსავლის კარგი პირი იყო მიზეზი იმისა, რომ დიდძალი პური შემოვიდა ძველი მოსავლიდგან გადარჩენილი, ბაზარზედ დიდი მეტოქეობა დაიწყო.

საზოგადოთ საქონლის საერთო ინდექსს თუ მივიღებთ ანგარიშში, დავინახავთ შემდეგს: ივნისის პირველ რიცხვებში ემჩნევა გაძვირება., შემდეგ ფასები ძირს ჩამოდის. მაისის პირველ რიცხვებში არსებულ ფასებს თუ შევადარებთ ფასებს ივნისის დამლევისას, დავინახავთ, რომ ყველა საქონლის ფასების გაიაფვება 10 ერთეულით გამოიხატება.

კიდევ ერთი შედარება: 10 აპრილის ინდექსი ყველა საქონლის არის 201., ივნისის 20-ის—153., განსხვავება გამოიხატება 52 ერთეულით.

სურსათ-სანოვაგეს თუ შევადარებთ, განსხვავება იქნება 53 ერთეული.

ზედმიწევნით საყურადღებო მოვლენას აქვს ადგილი ჩვენ ბაზარზე. ცხოვრების გათავება ეჭვს გარეშეა და გაიაფება მოთხოვნილების უმთავრესი საგნების ყველასათვის ცხადია. ჩვენ ვიცით საერთოდ გამოცდილებით, რომ ზაფხულის თვეებში, ახალი მოსავლის პირზე ცხოვრება ყოველთვის ძვირდება., ძველი მოსავალი გათავებული არის, ახალი არ არის მოწეული. წელს ჩვენ ვხედავთ, რომ ცხოვრება საგრძნობლად გაიაფდა ზაფხულის თვეებში, გაზაფხულთან შედარებით გაიაფება ძლიერ საგულისხმიეროა. ავიღოთ კიდევ ერთი მაჩვენებელი—ოქროს ფასი: 10 მანეთიანი თბილისის ბირჟაზე ღირდა მაისის პირველ რიცხვებში ერთი მილიონი მანეთი. 27 ივლისს ისევ 1.000.000 მანეთი: ფასი არ შეცვლილა.

ოსმალური ლირა, რომელიც დიდ ხმარებაში არის მაისის პირველ რიცხვებში, ღირდა 170.000 მან. 27 ივლისს—150,000 მანეთი: ოსმალური ქაღალდის ლირის ფასი შემცირდა.

უცხოეთის სახელმწიფოების ქაღალდის ფულის ნიშნების ფასი არ თამამშობს წინანდელათ. ვალიუტის, ფასის ოქროს ფასი საქართველოს ქაღალდის ფულზე არ იზრდება, წინააღმდეგ, მცირდება. მაშასადამე რესპუბლიკის ფულის ნიშნებს ეტყობა განმტკიცება.

საქონლის ფასების შემცირება, ვალიუტის კურსების შემცირება არის მაჩვენებელი საქართველოს რესპუბლიკის ფულის ღირებულების განმტკიცებისა. საქართველოს ფულის ნიშნებს აქვს ღირებულება. ღირებულება მისი არ თამაშობს, რაღაც მტკიცე საფუძველზედ სდგება.

ძლიერ საყურადღებო მოვლენა არის, რომელსაც ანგარიში უნდა გავუწიოთ და მომავალში მივიღოთ სახელმძღვანელოთ.

ეკონომიურ მდგომარეობას თითქოს გაჯანსაღება ეტყობა. არ უნდა ავჩქარდეთ საიმედო დასკვნით. ეროვნული მეურნეობის გაჯანსაღება ჯერ-ჯერობით ძნელია: მეურნეობა ძლიერ დანგრეულია. მხოლოდ ერთი მოვლენა არის უაღრესი ყურადღების ღირსი: საქართველოს მოქალაქე, განსაკუთრებით სოფლის მოსახლეობა, გონს მოდის, დიდ საქმიანობას ეწევა. დათესილი და დამუშავებული მიწების რაოდენობა დიდი არის. სოფლის მეურნეობას უნდა მივეშველოთო. ვიცით, რომ მას არ ყავს საკმაო მუშა-საქონელი. მუშა-საქონლის შიწოდება უპირველესი საქმეა. ხოლო ეს დაჩქარებით შეუძლებელი არის. მუშა-საქონლის მაგივრად შეიძლება გაძლიერება სასოფლო-სამეურნეო იარაღების მიწოდებისა. აუცილებელი არის შეძლების დაგვარად მელიორაციის გაჩაღება. შესაძლებელი არის ამ საქმის მოგვარება შინაური საშუალებებით, თუ სავსებით არა, ნაწილობრივ მაინც, სოფლის მოსახლეობის შრომის გამოყენებით.

შედარებით კარგ პირს მოსავლისას დიდი მნიშვნელობა აქვს ეკონომიური ნიადაგის განმტკიცებისათვის. თუ მომავალ წელს არ იქნა საჭირო უცხოეთიდან ხორბლეულობის შემოტანა, თუ შინაური ხორბლეულობით თავს გავიტანთ, თუ შემოტანა დაგვეჭირდა მცირე ნაწილის, ჩვენი მეურნეობის ბიუჯეტისათვის უკვე დიდი საქმე იქნება შესრულებული. ის თანხები დი დიდი თანხები—ოქრო, რომელიც ხორბლეულობაზე იხარჯებოდა, თავისუფალი იქნება და უნდა მოხმარდეს სახალხო მეურნეობის. სხვა უსაჭიროეს მოთხოვნილებას.

ჩვენ გატაცებული ხალხი ვართ. გახარებული არის ყველა კარგი მოსავლით წელს კი კარგია მოსავალი, მხოლოდ შემდეგ? ჩვენ უნდა ვისარგებლოთ შექმნილი მდგომარეობით, რომელიც სულს მოგვათქმევინებს, მხოლოდ უნდა იქნეს სასტიკი გეგმა მეურნეობის აღმშენებლობის. არის ასეთი გეგმა? თუ არ არის უნდა იქნეს.

ცხოვრების გაიაფებაზე აუცილებელად დიდი გავლენა მოახდინა ფინანსიური პოლიტიკის მიმართულებამ ეს ცხადია. აღებული გზა არ გაუშვათ ხელიდან. დიდი საქმე იყო ჩატარებული. ბევრი შეიძლება არ უწევს ანგარიშს, მაგრამ ძლიერ ნაყოფიერი იყო სახელმწიფო დაწესებულებათა შტატების შემცირება.

ხაზგასმით უნდა აღინიშნოთ, რომ სახელმწიფო არ არის ქვეყლმომქმედი. სახელმწიფომ მოიშორა დიდ ძალი მუქთა ხორათა არმია. ამბობენ, რომ შტატების შემცირებამ უმუშევართა რიცხვი გაადიდაო. ეს დებულება სრულებითაც არ არის მართალი. სოფლის მეურნეობას არ ყავს საკმაო მუშა ხელი. თუ ბევრი არის „უმუშევარი“—ეს იმას ნიშნავს, რომ სახალხო მეურნეობამ უნდა არჩინოს სრულიად უნაყოფო ხალხი, როდესაც იმ მეურნეობას არ ყავს საკმაო მუშა ხელი.

ემისიის შეკვეცა უდიდესი საქმეა. ფულის ნიშნები არ არის საკმაო? სამაგიეროდ ფულის ნიშნებს აქვს ღირებულება. ვაჭრობა შევიწროვებული არისო, ვინაიდან ფულის ნიშნების ძიება არის საჭირო. სწორეთ ეს არის დადებითი მხარე ემისიის ის შეკვეცის. ფულის ნიშნებს აფასებენ, მათ ეძებენ. მოიგებდა ვაჭრობა, რომ ფულის ნიშნები ჩეჩქივით ყოფილიყო? რასაკვირველია, არა. მხოლოდ სახელმწიფო ვალდებული არის გაძლიერდეს საკრედიტო აპარატი. რაც უფრო ძლიერი იქნება კრედიტი, რაც უფრო მოწყობილი იქნება ის, იმდენათ ნაკლები იქნება საჭირო ფულის ნიშნები, იმდენათ ნაკლები იქნება ფულის ემისია. დღეს მგონი არ არის საჭირო ანბანის განმეორება, რომ ფული საქონელი არის და მაზედ მოქმედებს ძლიერი კანონი მიწოდება-მოთხოვნისა.

სამწუხაროდ კტრედიტის გაძლიერებას ასუსტებს სახელმწიფო დაწესებულებანი, რომლებიც სამეურნეო დარგების სათავეში არიან. ჩვენი უმაღლესი საკრედიტო დაწესებულების ხელმძღვანელნი დაადასტურებენ, როგორ ექცევიან თავის საკრედიტო ვალდებულებას დასახელებული დაწესებულებანი. სასტიკი პირობები უნდა იქნეს შესრულებული კრედიტის სარგებლობაში, სულერთია ვინც არ უნდა სარგებლობდეს მით ბოლოს, გადასახადების პოლიტიკა უნდა იქნეს გატარებული აგრეთვე სასტიკათ. რაც მეტ ფულის ნიშანს ამოიღებს სახელმწიფოს სალარს ხალხიდან, რამდენათაც შეამცირებს ბეჭდვას, იმდენათ საღ ნიადაგზედ დადგება ჩვენი ეკონომიური ურთიერთობა. გადასახადების გაძლიერება სრულებითაც არ გულისხმობს იმ წყაროების ამოშრობას, საიდანაც ფულის ნიშნები უნდა იქნეს ამოღებული.

ცხადია აგრეთვე, რომ უნდა იქნეს ულმობელათ შეფარდებული ადგილობრივი თვითმართველობათა ფინანსიური პოლიტიკა საერთო სახელმწიფოს პოლიტიკასთან. ფინანსიური პოლიტიკის ხელმძღვანელობა ერთ ხელში უნდა იყოს, მგონი, ეს სადავო საკითხი არ არის და შეიძლება საქმის მოწყობა და მოგვარება.

აგრეთვე უნდა იქნეს მოწესრიგებული საგარეო ვაჭრობა. საგარეო ვაჭრობა ჩვენი ჯერ-ჯერობით მოკოჭლებს. არა ერთხელ უკვე შეგვიხეთ ჩვენ ამ საგანს. საგარეო ვაჭრობა ვერ ჩამოსცილდება ფინანსიურ პოლიტიკას. ისინი პირდაპირ დამოკიდებულნი არიან, მათი ჩამოშორება შეუძლებელი არის. სამწუხაროთ ფინანსთა კომისარის ზედგავლენა საგარეო ვაჭრობაზედ არ არის.

ვაჭრობა მრეწველობა და ფინანსები ძლიერ დაახლოვებული არიან ეს არის ერთი რგოლი, რომელსაც თავის ნაწილები აქვს. მაშასადამე დაპირდაპირება ფინანსიური პოლიტიკის და ვაჭრობა მრეწველობის წარმოების არ შეიძლება. ჩვენ მხოლოდ ზოგადად წამოვაყენეთ ის საკითხები, რომლებიც დაკავშირებულნი არიან ფინანსიურ პოლიტიკასთან

ცხოვრების გაიაფება, ნაწილობრივ ფულის ღირებულების განმტკიცება უკვე მოხდა. უნდა ვიმედოვნებდეთ, რომ ეს მოვლენა არ არა სუცბედი, რომ ის არის შედეგი სალ[illegible] პოლიტიკისა.

მაშასადამე, მას გაძლიერება სჭირდება, წინ უნდა წავიწიო, უკან დახევა უფრო იოლი საქმე არის, ჩვენ გვეგონია, რომ წინ-წაწევა შეიძლება საღ ეკონომიურ ნიადაგზედ. დღევანდელი მდგომარეობა მას

გაფიცვა კანადაში.

მოსკოვი. 30 ივლისი (რადიო). მონტრეალში (კანადა) გაფიცა რკინის გზის სახელოსნოების 40.000 მუშა, სამუშაო ხელფასის შემცირების გამო.

იტალიის კაბინეტის კრიზისის შესახებ.

მოსკოვი. 31 ივლისი (რადიო). იტალიის კაბინეტის კრიზისი გრძელდება. ეფეს ურჩენენ წარდგინოს მთავრობა მემარცხენე პარტიების წარმომადგენელთაგან, რომელთა შეერთებული ძალებითაც გამოწვეულია ხსენებული კრიზისი.

— იტალიის პროვინციებში დაიწყო საყოველთაო გაფიცვები.

იტალიის რამოდენიმე ქალაქში გაიმართა სისხლის მღვრელი შეტაკებანი მუშებსა და ფაშისტებს შორის. ამ უკანასკნელებმა დაიკავეს ქალაქი რავენი.

ნაუენი. 30 ივლისი (რადიო). გაზ. „დეილი „ტელეგრაფის“ ცნობით არ არის მოსალოდნელი იტალიის კაბინეტის კრიზისის საჩქაროდ დასრულება. ამიტომ გაზეთი იძლევა წინადადებას ლონდონის კონფერენციის სექტემბრამდე გადადებისას.

რადგანაც კათოლიკურმა და სახალხო პარტიებმა შეცვალეს პოზიცია შესაძლებელი იქნება დეწავამ და ორლანდომ შეადგინონ კაბინეტი.

რომი. 30 ივლისი (რადიო). შესაძლებლად მიაჩნიათ დეწავა—ორლანდოს კაბინეტის შექმნა. რადგანაც პროვინციებში მდგომარეობა გამწვავდა, მთავრობას განზრახვა აქვს მიიღოს მკაცრი ზომები წესიერების აღსადგენათ.

ესერები და კარელიის ავანტიურა.

მოსკოვი. 30 ივლისი (რადიო). რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკის სრულუფლებიანმა წარმომადგენელმა ფინლიანდიაში გამოაქვეყნა გელსინგფორსის პრესაში ზოგიერთი დოკუმენტები, რომელიც ააშკარავებს ესერების კავშირს კარელიის ავანტიურის ხელმძღვანელებთან. ამის გამო მემარჯვენე გაზეთმა (დამახინჯებულია)... მიმართა შეკითხვით კარელიის წარმომადგენლებს, რომლებმაც დაადასტურეს ჩერნოვის მათდამი მიმართვა.

კიპროსი.

ნაუენი. 30 ივლისი (რადიო). კიპროსის ნაციონალურმა საბჭომ ერთხმად მიიღო რეზოლიუცია საბერძნეთთან შეერთების შესახებ. რეზოლიუციაში მოხსენებულია დიდი ბრიტანეთისათვის სპეციალური საზღვაო უპირატესობათა მიცემა.

ამიერ-კავკასიის ფედერაციაში

საქართველო

ხელხი მთლიან მუშათა კოოპერატივს. მთლიან მუშათა კოოპერატივის შუამდგომლობით, სახალხო კომისართა საბჭომ წინადადება მისცა ფინანსთა სახალხო კომისარიატს მისცეს პირველს საქართველოს სახალხო ბანკიდან გრძელ-ვადიანი სესხი საქონლის ფონდის ანგარიშზე.

კრედიტი ჯანმთელობის სახალხო კომისარიატს. თბილისის საევაკუაციო პუნქტის მუშების სამუშაო ქირით დასაკმაყოფილებლად დაადგინეს მიეცეს ჯანმთელობის სახალხო კომისარიატს 120 მილ. მანეთი საქართველოს ფინანსთა სახალხო კომისარიატის საშუალებით.

სავაჭრო ხელშეკრულებათა გაუქმება. სახალხო კომისართა საბჭომ უკანასკნელ სხდომაზე სასურსათო სახალხო კომისრის მოხსენების გამო მიიღეს დადგენილება, რომლითაც ყველა სავაჭრო ხელშეკრულებანი პურზე ითვლება გაუქმებულად.

ხელხი სახალ. მეურ. უმაღლესი საბჭოს სატყეო კომიტეტს. სატყეო კომიტეტის შუამდგომლობით, უკანასკნელს მიეცა საქართველოს სახალხო ბანკიდან სესხი 2 ნახევარ მილიარდი მანეთი, ქუთაისის ხე-ტყის დასამზადებელ რაიონის მუშებისათვის ანგარიშის გასასწორებლად.

ტყავეულობის დასამზადებელი მასალების მონოპოლიის შესახებ. საქართველოს სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოში განიხილეს და წარადგინეს სახალხო კომისართა საბჭოებში დეკრეტის პროექტი, ადგილობრივ ტყავეულობის დასამზადებელ მასალებზე სახელმწიფო მონოლიის გამოცხადების შესახებ. ამავე დროს სახალხო კომისართა საბჭოში ტყავის მკეთებელ წვრილ შინამრეწველთა მიერ შეტანილ იქნა განცხადება, რომელშიდაც ისინი წინააღმდეგნი არიან აღნიშნულ მონოპოლიისა. ამის გამო სახალხო კომისართა საბჭომ დაადგინა გადასდონ პროექტის არსებითად განიხილვა და დაევალოს სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს პრეზიდიუმს განიხილოს წვრილ შინამრეწველთა განცხადება და წარმოადგინოს თავისი დასკვნა სახალხო კომისართა საბჭოს მომავალ სხდომაზე.

დროებითი საფოსტო შეთანხმება იტალიასთან. ფოსტა-ტელეგრაფის სახალხო კომისრის მიერ წარმოდგენილია დროებითი შეთანხმების პროექტი იტალიისა და საქართველოს შორის დაზღვეულ და უბრალო წერილების გაცვლის შესახებ.

ახალციხის მაზრა.

კლუბი. წითელ-არმიელების მუშათა მასასთან და კომპარტიასთან დასაახლოებლად, სამაზრო კომიტეტის მიერ დაარსებულა მუშათა კლუბი პროფკავშირებისა, უერთდება წითელ-არმიელების კლუბს. ამ დღეებში მოწვეულ იქნება ფართე თათბირი ყველა დაინტერესებულ დაწესებულებათა წარმომადგენლებიდან მუშაობის პროგრამის გამოსამუშავებლად და კლუბის დროებით გამგეობის ასარჩევად. ეს კლუბი წარმოადგენს ქალაქის ერთად-ერთ კულტურულ ცენტრს და ყველა დაწესებულებები ღებულობენ ზომებს კლუბის დიდი მატერიალური ფონდის შესაქმნელად.

კულაკებთან ბრძოლა. დაწყებულია სამაზრო აღმასკომის მიერ შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატისაგან მიღებულ ცირკულიარის ცხოვრებაში გატარება შესახებ კულაკების ძალადობასთან ბრძოლისა, ღარიბებისთვის მათ მიერ სესხის გაწევის დარგში. კულაკები ერთი ფუთი პურის სესხში ღებულობენ ზოგჯერ სამაგიეროდ 5—10 ფუთს. პარტიის სამაზრო კომიტეტმა დაგზავნა ანალოგიური ცირკულიარი. ღარიბ გლეხებისთვის ცირკულიარის აზრის განსამარტავად, რადგანაც მოსალოდნელია, რომ კულაკები მოახერხებენ, რომ გვერდი აუხვიონ ამ რეპრესიებს მათ სავაჭრო ოპერაციებისკენ მიმართულს.

ქრონიკა

ახალი გაზეთი. საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭო სცემს ყოველკვირეულ კულტურისა და ლიტერატურის გაზეთს. გაზეთი გამოვა დაახლოებით ერთ კვირეში. მასალები ახლავე მიიღება მწერალთა კავშირის ბინაზე. სერგიევის ქ. № 13.

კამოს სახელობის ბავშვთა სახლის ფონდში. ტფილისის აღმასკომის სალაროში შემოვიდა შემდეგი შემოწირულებანი ამხ. კამოს სახელობის ბავშვთა სახლის ფონდის გასაძლიერებლა: 1. 27 ივლისი საქართველოს კომუნისტური პარტიის მესამე რაიკომისგან—1.000.000 მან. 2. 28 ივლისი ამხ. ოქუაშვილისაგან—500000 მან. სულ—1.500.000 მანეთი.

სახალხო მოსამართლეების და გამომძიებლების დამტკიცება. იუსტიციის სახალხო კომისარიატის დადგენილების თანახმად დამტკიცებულია სახალხო მოსამართლეებად: ი. სურგულაძე ქალ. თბილისი მე-8 რაიონი, ს. შაგინოვი—შულავერის რაიონის და ნ. ნასყიდაშვილი—ლაგოდეხის რაიონში და ნიკოლოზ ფურცელაძე—საზოგადოებრივ ბრალმდებლად დუშეთის მაზრაში.

სამუზეუმო განძეულების დაბრუნება. სამუზეუმო განძეულების მიმღებ წარმომადგენელმა ამხ. ჩულუშიამ დეკემბერით ამცნო სახალხო განათლების კომისარიატს, რომ მან უკვე მოახდინა წინასწარი მიღება ყველა სამეფო სამკაულების და საქართველოს ისტორიული განძეულებათა მთავარ არხივიდან და იარაღების პალატიდან. განძეულებათა სპეციალური მოვლით თბილისში გადმოსატანათ ამხ. ჩიღუშია თხოულობს 2 მილიარდ მანეთს საბჭოთა ნიშნებით. ამ განძეულებათა საბოლოო მისაღებათ მოსკოვში გაემგზავრა სპეციალური კომისია საქართველოს მეცნიერულ დაწესებულებათა გამგის ამხ. ბერიძის თავმჯდომარეობით და ისტორიკოს ინგოროყვას და პროფესორ კეკელიძის შემადგენლობით.

მილიციის რეორგანიზაცია. შინაგან საქმეთა კომისრის მოადგილემ ამხ. ტალახაძემ მოხსენება გააკეთა ქალაქის აღმასკომში მილიციის სამმართველოს რეორგანიზაციის საკითხზე, რომელშიაც დაასკვნა, რომ გაუქმდეს მილიციის სამმართველო, მილიციის უფროსის კანცელიარულ მუშაობისგან განთავისუფლებით, რაც მას საშუალებას მისცემს მთელი ძალ ღონე მილიციის მოსაწყობათ მიმართოს. მოიწონა რა მოხსენება, ქალაქის აღმასკომმა შინაგან სამმართველოს განყოფილებას დაავალა ერთი კვირის ვადაში წარმოაჯგინოს ამ მოხსენების ცხოვრებაში პრაქტიკულათ გატარების სხემა.

ტვირთზიდვის ბეგრის ჩახატვრებლათ. ქალაქის აღმასკომის დადგენილებით შედგენილია სპეციალური კომისია შრომის კომისარიატის, სამმართველო განყოფილების, ქალ. სტ განყოფილებს, საფინანსო განყოფილების და გადასახადთა ბიუროს წარმომადგენლების შემადგენლობით. კომისიას მინდობილი აქვს დაჩქარებით გამოიმუშაოს თბილისში ტვირთზიდვის ბეგრის გატარების წესი, სმეტა და ამ მუშაობის ტეხნიკური ხელმძღვანელობა.

სამხატვრო წრე. 24 ივლისს გახსნილი სამხატვრო წრე საშუალებათა უქონლობის გამო დაიხურა.

თბილისის წყალსადენის მუშაობა. (ინვარ—ივნისი). ქალაქის სტატისტიკურ განყოფილების ცნობებით წყალის დებეტი 1922 წლის პირველი ნახევრის განმავლობაში ავ-ქალის წყალსადენიდან უდრის 233359076 ვედროს. თვეების მიხედვით ეს რაოდენობა იყოფა შემდეგ ნაირათ.

	ვედ. რაოდ.	პროც. საერ რაოდ.
იანვარი	41077835	17,6
თებერვ.	38665505	16,1
მარტი	39529225	16,9
აპრილი	39755941	17,1
მაისი	58336700	16,4
ივნისი	36997870	15,9

სხვა და სხვა პირების დაწებულებებისათვის გაცემულ წყლის ღირებულება უდრის 35507334 ათას მანეთს. რეალიზაციისგან მიღებულია კი მხოლოდ 7238025 ათასი მანეთი. ე. ი. გაბუნულ წყლის ღირებულების 21,6 პროც. წყალსადენზე გაწეული ხარჯები გასულ ნახევარი წლის განმავლობაში გამოიხატება 8882948 ათას მანეთში, რომლისგანაც პირად შემადგენლობის შენახვას მოხმარდა 2601629 ათასი მანეთი, ე. ი. მთელი გასავალის 29,3 პროც.

ცენტრალური ბაქტერიოლოგიური ლაბორატორია. ამ ჟამად ცენტრალური ლაბარატორიას შემადგენლობა შემდეგია: 1) კლინიკო-დიაგნოსტიური განყოფილება, 2) ვაქცინის განყოფილება, 3) სამეცნიერო გამოკვლევის განყოფილება. გასულ ნახევარ წლის განმავლობაში ლაბოროტორიამ შეასრულა შემდეგი მუშაობა: გამოკვლევათა წარმოება 6812, მათ შორის: მიკროსკოპიული 1660 გამოკ.; სერო დიაგნოსტიური 4455, კლინიკო დიაგნოსტიური—79, ვასერმანის რეაქცია—1465 და ბეკ რედკის რეაქცია—1100. უფასო გამოკვლევა 893. 29,480 ათას მანეთის ღირებულების, მათ შორის უღარიბეს მცხოვრებთათვის 462 და საზოგადოებრივ დაწესებულებებისათვის 431 გამოკვლევა.

ვაქცინის წარმოება. ეპიდემიების პერიოდში ლაბარატორიას უბდება ასაკრელი მასალის დამზადებაში ინტენსობის გამოჩენა. მცირე ხნის განმავლობაში მან მოამარაგა კავკასიის ცალკე ლაშქრის სანიტარული ნაწილი, დასაზღვევთა სამკურნალო ქვეგანყოფილება, და სხვა დაწესებულებები, და მუშამ აწვდიდა ასაკრელ მასალას ჯანმრთელობის დაცვის განყოფილებას. დამზადებულ და გაყიდულ ვაქცინის რაოდენობა სჩანს შემდეგი ცხრილიდან:

ვაქცინის სახელწოდება.	დამზადებულია.		გაყიდულია.	
სახოლერო	144900	გრ.	63130	გრ.
დიფვაქცინა	312200	„	305500	„
გონოკოკი	940	„	1023	„
ავტოკაცინა	6	სერია	6	სერია
ყვავილის დეტრიტი	694800	დზ	587985	დზ

ამ ჟამად ლაბარატორიის შენობაში თავდება საალმშენებლო მუშაობა პირუტყვებისათვის ბაგის ასაშენებლად, რის შემდეგ დაუყონებლივ შეუდგებიან ცხენების და სხვა პირუტყვების იმუნიზაციას ყოველგვარ შრატის საწარმოებლად.

ყვავილის შრატი. ლაბარატორიამ ინტენსიური მუშაობის შემდეგ მოკლე ხანში დაამზადა ყვავილის ლიმფის საჭირო რაოდენობა, რის მეოხებითაც მთელ რესპუბლიკაში ეპიდემია ძალიან ჩქარა მოისპო.

ცენტრალურ ლაბორატორიის სახელწოდების გამოცვლა. განხრახულია ცენტრალური ლაბორატორიის სახელწოდების გადაკეთება საქართველოს ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატის ბაქტერიოლოგიურ ინსტიტუტად, რომელსაც მიეცემა კიდევ ორი ახალი განყოფილება: სერალოგიური და ცხელ ქვეყნების ავადმყოფობათა და მალიარიის განყოფილება. ამის განსახორციელებლად მოწყობილი იქნება საოლქო მნიშვნელობის მსხვილი დაწესებულება.

დღეს თეატრებში.

ქართული კლუბის სახაფხულო თეატრი.—ნუსიკალურ კომედიის წარმოდგენა.

სახაფხულო თეატრი არტო.—საღამო წარმოდგენა.

მუშ. ცენტრ.—კლ. ახალი თეატრი კინო.

სომხური კლუბის თეატრი.—წარმოდგენა-სეირნობა.

თავისუფალი თეატრი.—იუმორისტიული პროგრამა ნიღაბოსანთა თეატრის.

თეატრი წრე. კონცერტი.

თეატრი ამონანი.—კონცერტი-კაბარე.

ცირკი.—მრავალ-რიცხვოვანი პროგრამა.

პროფკავშირთა კლუბი.—თვით მოქმედების საღამო.

კინო-თეატრებში.

სოლეი—სამღვთო ბრილიანტი.

არფასო.—გუგა აჩრდილში.

ეთერი.—კინო დრამა.

ღაზოს ნიღაბოსანი თათარი კბილებით.

საქართველოს საბჭოთა რესპუბლიკის ფინანსთა სახალხო კომისარიატში.

ხარჯთ აღრიცხვის განხილვა.

27 ივლისს, საქართველოს ფინანსთა სახალხო კომისარიატში, საუწყებათაშორისო საბიუჯეტო თათბირმა, საბიუჯეტო განყოფილების გამგის ამხ. ქუთათელაძის თავმჯდომარეობით და მუშათა და გლეხთა ინსპექციის და შრომის კომისარიატის წარმომადგენელთა თანადასწრებით, განიხილა საქართველოს შრომის სახალხო კომისარიატის ხარჯთ-აღრიცხვა. ამ ხარჯთ აღრიცხვაში, როგორც შემადგენელი ნაწილი შედის საქართველოს პროფ კავშირთა ხარჯებიც.

დაწვრილებითი და ყოველ მხრივი განხილვის შემდეგ, ხარჯთ აღრიცხვა დატკიცებულ იქნა დიდი შემცირებითა და ცვლილებით.

ამ ახლო მომავალში საუწყებათაშორისო საბიუჯეტო თათბირი განიხილავს სახალხო სასურსათო და სახალხო განათლების კომისარიატების ხარჯთ-აღრიცხვას.

საქართველოს საბჭოთა რესპუბლიკის ბიუჯეტი.

საქართველოს საბჭოთა რესპუბლიკის ბიუჯეტი (ბოლოოდ მზად იქნება აგვისტოს დასასრულისათვის. მის შესადგენათ წარმოებული მუშაობა გაჭინაურდა იმიტომ, რომ რესპუბლიკის თვითეულმა კომისარიატმა ვერ შეძლო თავისი ხარჯთ-აღრიცხვების თავის დროზე წარმოდგენა.

ხარჯთ-აღრიცხვების დამტკიცების შემდეგ, ის თანხები, რომელიც წინად მიეცათ სახალხო კომისარიატებს სახალხო კომისართა საბჭოს ნებართვით, ჩაერიცხებათ მათ ახალ ხარჯთ-აღრიცხვის ასიგნობების ანგარიშში.

საქართველოს სახ. კომისართა საბჭოში.

ცაგერ-ნიკორის გზა. შინაგან საქმეთა სახ. კომისარიატის შუამდგომლობით სახალხო კომისართა საბჭომ საჭიროდ სცნო ცაგერ ნიკორის გზატკეცილის გაყვანა ლეჩხუმის მაზრაში. მუშაობის წარმოება მიენდო ლეჩხუმის მაზრის აღმასკომს. საჭირო საშუალებანი უნდა გაიღოს მაზრის მცხოვრებლებმა.

საქართველოს ეკონომიური განყოფილება საბჭოთა რუსეთში. საქართველოს სახალხო კომისარიატების სხვა და სხვა სამეურნეო ოპერაციების გაერთიანების მიზნით, სახალხო კომისართა საბჭომ დაადგინა დატოვებულ იქნეს საბჭოთა რუსეთში ეკონომიური განყოფილება, როგორც მთლიანი ეკონომიური ორგანო. ამასთანავე ამავე სხდომაზე დამტკიცებული იქნა დებულება საქართველოს სრულუფლებიან წარმომადგენლობასთან არსებულ ეკონომიურ განყოფილების შესახებ, რომლის თანახმად რუსეთში გაგზავნილ ყოველ გვარ საქონლის რეალიზაცია უნდა მოხდეს ხელშეკრულ ეკონომიურ განყოფილებულ საშუალებით.

გზატკეცილების შესახებ. როგორც უკვე იყო აღნიშნული, საქართველოს ეკონომიურ საბჭოს დადგენილების თანახმად სახალხო მეურეობის უმაღლეს საბჭოს მიენდო დადგენილების პროექტის შედგენა, რესპუბლიკის გზატკეცილების ექსპლოატაციის შესახებ. სახ. კომისართა საბჭომ განიხილა რა ეს პროექტი, დაადგინა გზატკეცილების სარგებლობისთვის არავითარი გადასახადები არ იქნეს შემოღებული და ყველა სახელმწიფო მნიშვნელობის გზები შეკეთებულ და შენახულ იქნეს სახელმწიფოს საშუალებებით.

ამხ. კამო

(მოგონება)

მე არ შევუდგები ამხ. კამოს რევოლიუციონური მუშაობის დაწვრილებით აღწერას; ეს ძნელია და ისტორის საქმეა.

მე მხოლოდ ვწერ იმაზე, რაც მას ჩემს ხსოვნაში ჩემს ირგვლივ გაუკეთებია და რაც ჩემის თვალით მინახავს.

მე მხოლოდ ვწუხვარ და დიდათაც ვწუხვარ, რომ ვერ დასესწარი ტრაღიკულად, უდროოთ და უმნიშვნელოთ დაღუპულ ამხანაგის დასაფლავებას,

მუშათა ცხოვრებიდან

ქალთა მუშაობის შესახებ.

(კითხვა-პასუხი)

კითხვა: არსებობს თუ არა რამე განსხვავება ქალთა და მამაკაცთა მუშაობაში?

პასუხი: არსებობს. მაგალითად აკრძალულია ქალთა შრომა ფიზიკურად სამძიმო, ღამის, მიწის ქვეშ (ძალაროებში) და ზოგიერთ განსაკუთრებით მავნე და საშიშ სამუშაოზე.

კითხვა: შეიძლება თუ არა ქალების დაშვება ზედმეტ სამუშაოზე?

პასუხი: განსაკუთრებულ შემთხვევებში, როცა ზედმეტ სამუშაოსათვის არ კმარან მამაკაცები, შეიძლება ქალების დაშვება. ამ შემთხვევაში მეხნედველობაში მაქვს ის ზედმეტი სამუშაონი რომელიც კანონით გათვალისწინებულია და ნებადართულია სათანადო ორგანოებისგან.

ქალთა ზედმეტ სამუშაოს აუცილებლობა, უნდა ყოველ შემთხვევაში დამტკიცდეს შრომის ინსპექციის მიერ.

ამავე წესით შეიძლება დაშვებული იქნას ქალთათვის ღამის მორიგეობის შემოღება განსაკუთრებულ შემთხვევებში.

კითხვა: მიეცემათ თუ არა ორსულობის დროს ქალებს შვებულება და რამდენი?

პასუხი: ორსულობის დროს ქალებს, რომელნიც ფიზიკურ მუშაობას ეწევიან, უნდა მიეცეთ შვებულება მშობიერობამდე რვა კვირით წინ და რვა კვირე მშობიერობის შემდეგ ხოლო გონებრივ მომუშავეებს (კანტორის, არა ფიზიკურ) 6 კვირა წინ და 6 კვირა მშობიერობის შემდეგ.

კითხვა: არის ისეთი სამუშაო, რომლის განსაზღვრა და მიკუთნება ფიზიკურს ან გონებრივს არ შეიძლება მაგალითად ტელეფონისტი, ტელეგრაფზე მომუშავე და სხვა.

პასუხი: არსებობს ცალკე პროფესიათა ნუსხა ამ შემთხვევისათვის და იქ ჩამოთვლილი პროფესიის ქალები უთანასწორდებიან ორსულობის მიღებაში ფიზიკურათ მომუშავე ქალებს მაგალითად: ტელეფონისტი, ტელეგრაფზე მომუშავე, ექიმი ქალები, სახალხო სკოლების მასწავლებელნი, აღზრდელები, მსახიობი ქალები (ბალეტის, ოპერის, დრამის), შუდმივად ღამით მომუშავენი, დასაბეჭდ მანქანებზე მომუშავენი და სხვები.

კითხვა: ორსულობით გამოწვეულ შვებულების დროს ჯამაგირი ეძლევათ თუ არა?

პასუხი: ჯამაგირს აძლევს საავადმყოფო კასა.

კითხვა: 8 და 6 კვირა მშობიერობის დროს ხომ საკმარისი არ არის, თითო ბავშვს მოვლა და ძუძუს წოვება სჭირია?

პასუხი: მომუშავე დედებს, ვისაც ძუძუ მწოვარა ბავშვები ყავთ, სამუშაო დღის განმავლობაში, ყოველ სამი საათის შემდეგ ნება ეძლევათ დროებით, არა ნაკლებ ნახევარი საათისა, წავიდენ ბავშვის გამოსაკვებად. ეს დრო შედის სამუშაო საათების რიცხვში.

კითხვა: როცა სახლი დაშორებულია წარმოებისგან?

პასუხი: უნდა მიეცეს იმდენი დრო რამდენიც მისვლა მოსვლისთვის არის საჭირო ძუძუს წოვების გარდა.

როცა წარმოება-დაწესებულებებში რამოდენიმე ძუძუ-მაწოვარი მომუშავრებინა სემენარია და მერე შესდგომოდი პარტიულ მუშაობას უკეთესი იქნებოდათქო. უპასუხა: მე ეხლა ისეთი პატარაც აღარა ვარ, რომ არ მესმოდეს, რა უნდა გავაკეთო და რას ვემსახუროვო.

სემინარია ეს არის მხოლოდ ადამიანის ტვინის გამლაყებელი, გონების დამბნელებელი, მატყუარობის, მუქთა ხორების და ფარისევლობის დაწესებულებაო. ეს ისეთი ხაზით, გაბედულათ, მახვილი სიტყვებით გამოსთქვა მან, რომ მთელი ტანი, თვალები და ხელები მთლათ აუთამაშდნენ, თითქოს ვისმეს ემუქრებიანო.

და მერე კიდევ გაჯავრებული კიოლოთ განაგრძო. და სთქვა: მერე რა უნდა გამოვსულიყავ სემენარიიდან? მხოლოდ „ტერტერა“, ჩამეცვა ანაფორა და შევდგომოდი გლეხებისა და მუშების ყვლეფასო. ამას მე კარგად ვგრძნობ, ვინაიდან სულ ჩემ თვალით ვხედავ რაც ხდება; მე თუმცა პატარა ვარ, მაგრამ—მშრომელი ხალხის შვილი, მათში აღვიზარდე. ამიტომაც მივანებე თავი „სატერტერო“ სწავლას და ახლა შეუთექ ხალხის საკეთილდღეოთ სწავლას და ცოდნას. მე მზათ ვიქნები ყოველთვის დაუზარებლათ შევასრულო დავალებანი. მე მწყურია, რომ მუშა ხალხს ვემსახურო, და თუ საქმე მოითხოვს შეეფწირო კიდეცო.

მე ისე დავინტერესდი კამოს ასეთი გაბედული ლაპარაკით, რომ კიდევ შევეკითხე: პატარა ძამიკო: მერე არ იცი, რომ სოციალისტების ბედ-იღბალი პოლიცია, ჟანდარმები, ციხე, ციმბირი, სახრჩობელა და კატორგა არისთქო. ამაყათ მიპასუხა: მე მინამ მხრეზე თავი მაბია არავის შეეშინდები.

თუ მთავრობა თავის ჯაშუშ პოლიციელებით ჩვენ წინააღმდეგ იბრძვიან, მეც ჩემი ამხანაგებით ვიბრძოლებ მათ წინააღმდეგ. და ვინც ლელოს გაიტანს იმედი მაქვს ამისაც მოვესწრობი. მე მყავს კარგი ამხანაგები და სადაც ესენი იქნებიან, მეც იქ ვიქნები. ახლა კი, თუ მაქვს რამე საქმე გამაკეთებინე და მაშინ ნახ ვო.

მაშ კარგი და ხუმრობის კილოთი ვუთხარ: თუ ასეთი გამბედავი ხარ და არ გეშინია, ნაძალადევში ერთ სახიფათო ალაგზე ჩვენი ლიტერატურაა და შენა და ზაქრომ სწრაფათ ჩემთან უნდა მოიტანოთ და საღამოზედ რომ შებინდდება უშიშარ ალაგზე გადავიტანთ.

მართალია და სულ არ გასულა ერთი საათი, რომ კამო სოფლელის ტანისამოსში გამოწყობილი სავსე ხურჯინით მომადგა კარზე.

ხურჯინის ერთ მხარეს ზემოდან ხახვი ეწყო და მეორე მხარეს კარტოფილი, ქვეშ კი ლიტერატურით სავსე, ასე გამეორეს რამდენიმეჯერ. და ხურჯინს ზემოდან ხან მწვანილს და ხან ხილს აწყობდენ და ასე გადმოზიდეს ძველი ბინიდან და ახალ ბინაზედაც ჩუღურეთში—კამომ, ზაქრომ და მელანამ, გადაზიდეს საღამოთი.

ასე რომ პირველ დაწყებითვე კამომ ასეთ მოხერხებით, ლიტერატურის, სტამბის ნაწილების, და სხვა და სხვა საჭირო საგნების გადატანა-გადმოტანა ხელობად გაიხადა და რა საქმესაც კი ხელს მოჰკიდებდა თავგანწირულად ასრულებდა.

კამოს ყვანდა თავისებური ამხანაგები, როგორიც იყო გ. თელია, ზ. ჩერბაშ და სხვა, რომლებიც თავგანწირულათ იბრძოდენ და რომლებიც უშიშრად ქუჩებში, კიდლებზედ, ტელეგრაფის ბოძებზედ პროკლამაციებს აკრავდენ და თეატრებში წარმოდგენის დროს ლოჟებში და პარტერებში ფურცლებს აყრიდენ თავზე ბურჟუას და არისტოკრატებს.

აგრეთვე პირველ მაისობას, სადაც კი მოსახერხებელი იყო ქუჩებში ფურცლებს ბანერებზედ და დემონსტრაციას მართავდენ მასიურად, როგორც ცხრაას პირველს, ცხრაას მეორე და ცხრაას მესამე წლებში, პირველი ალექსანდრეს ბალთან, მეორე შუა ბაზარში და მესამე რუსთაველის ქუჩაზე.

აი ასეთი იყო კამოს ჯვუფის ტეხნიკური მუშაობა პირველად.

1901 წლის მიწურულებში, პარტიულ კომიტეტმა კამო ევროპუულათ შემოსა და ბათუმში პარტიული ლიტერატურა გაატანა. მაგრამ კამო ბათომის სადგურზედ ჟანდარმებმა დააპატიმრეს და ცემის შემდეგ ბათომის ციხეში ჩასვეს. ციხეში იჯდა 10 თუ 11 თვე, შემდეგ აქედან გაიქცა ქუთაისში, თბილისში დაბრუნდა და დაიწყო მუშაობა, სადაც კამოს მისვლა საშიშო იყო იქ ან დეიდას ან დეზს გაგზავნიდა ხოლმე საქმის გასაგებათ და ან რამის წასაღებათ. ასევე ან დეიდა ან რომელიმე დას გზავნიდა ჩემთან რამეს წასაღებად. მაშინ კამოს დეიდა ცხოვრობდა აბანაბატის მოედანზე, და იმასთანვე სცხოვრობდენ სოსო ჯუღაშვილი, გ. ელისაბედაშვილი და მ. გურგენიძეც.

1903 წელს მე დიდუბიდან გადმოველ მიხეილის ქუჩაზე და გავხსენ სადურგლო სახელოსნო სწორეთ ვეტ-ცელის სასტუმროს პირდაპირ. რაიც კამოსაც ძლიერ გაეხარდა და მითხრა: აი ახლა ეს ჩვენი ცენტრი იქნება და აქედან მუშაობაც უფრო გაგვიადვილდებაო.

ამავე წლის მიწურულში, დიდი კრებები იმართებოდა ყველა რაიონებში და დისკუსიები ბალშევიკმენშევიკთა შორის, ამ კრებების დროს მოხდა დი „პრავალი“, როდესაც კომიტეტის წევრთა უმრავლესობა დაიჭირეს და მეტეხში ჩაკეტეს. ამ დროს კამომ დიდი როლი ითამაშა. დატრიალდა დანარჩენ ამხანაგებზე; შესდგა დროებითი კომიტეტი. გვინდა რომ ფურცლები გამოუშვათ, მაგრამ სტამბა არა გვაქვთ და არც ასოები. ესეც კამომ იცვა თავს, ასოებს მე ვიშოვნიო, მაგრამ საბეჭდი კამომ სხვა ამხანაგებთან სრთან საბეჭდი გეგმაც შეიმუშავა:—ხის სახელდახელო საბეჭდი კამოს სადღაც ეშოვნა რუსულ-ქართული ასოები, თითონ ჩაეცვა კინტორად, ასოები ჩაეწყო ხის თაბახში, ზემოდან დაეყარა მწვანილეულობა და მომადგა ჩემ ბინაზედ. თაბახი ასოებით ჩემთან დატოვა და მითხრა: ერთ საათში მოვალო და საღაც წავიდა. ორი საათის შემდეგ მოვიდა და ასოები წაიღო და საბეჭდს კი ხვალ წაიღებო, საბეჭდიც მეორე დღეს მზათ იყო. მეორე დღეს დილით მოვიდა ჩემთან კამო, სოფ-

---

ოლო ეკანასკნელათ გამოვსალმებოდი და მეთქვა: მშვიდობით, ჩემო კამო!

ჯერ სიბერემ და მერე წყეულმა ავადმყოფობამ შემიშალა ხელი.

ბორჯომის არემარეში ბომბივით გავარდა ხმა, გავიგეთ კიდევ ერთი თავზარდამცემი ამბავი რომელიც ამცნო დეპეშებმა ქვეყანას. რა იყო, რა მოხდა—ეკითხებოდნენ ერთმანეთს ღრმათ დამწუხრებულნი ამხანაგ-მეგობრები.

სრულიად საღი, ჯერ კიდევ ახალგაზრდა, ჯანღონით სავსე რეოლუციონი—გმირი! და თითქოს არავის უნდოდა დაეჯერებია მოსული ამბავი. ვიმშვიდებდით სევდით შეპყრობილ გულს და ვიმეორებდით: არა ის გასალ ალდევებული, რკინის კაცი, რა მოჰკლავს მასთქო.

ის უკვდავია, მას ვერაფერი ვერ მოერევა, იგი ბევრ პირვარამშია გამოცდილ-ნაწრთობ—გაფოლადებული, მისი არსება რეოლიუციონური სულით განდეთილია, გათილისმეტულია და ამიტომაც მას სიკვდილი ვერ დასძლევს ვერ მოერევაო, ვინაგუშებდით თავს. მაგრამ ვაი ჩვენ ოცნებას, როცა დავინახეთ გაზეთის ფურცლებზე, შავ ბნელ არშიებში ჩაწერილი სამგლოვიარო წერილები ამხანაგ მეგობრისა, რომელთა გულის სიღრმიდან ამოეხეთქა სევდა სიმწუხრეს, რაც ჩვენ გულის სიღრმესაც მწარედ სწვდებოდა.

მაგრამ ჩემ მოხუც გულს მაინც არ სჯერა კამოს სიკვდილი. კამო ჩემი სულიერი შვილი იყო და მგონი ჩემ გულსაც მიტომ არ სჯერა.

არა-არა, კამო არ მომკდარა, ის მხოლოთხორციელათ გარდაიცვალა.

მისი ხსოვნა, სახელი უკვდავია და როგორც აწმყოსი, ისე მომავლის პროპაგანდისტ-აგიტატორია და მებრძოლების მომამზადებელი, მასწავლებელი. ის არას დროს არ მოკვდება ის თავის გმირული მოქმედებით მუდამ ჩვენთან იყო და კიდევაც იქნება.

მაშ, ვინ იყო კამო და რა გააკეთა მან, რომ ასე ჩასტირის საფლავში ამხანაგ-მეგობრები.

კამო იყო 1 თუ 2 კლასის მოწაფე, ნერსესიანთ სემინარიიდან გამოსული და თვითგანვითარების, სულით და გულით მხურვალე.

1897 წელის უკანასკნელ თვეებში, როგორც თითონ თქვა, შევიდა ის რუსეთის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა მარტიაში. ჩემმა დაუვიწყარმა ზაქრომ, მოიყვანა 16 თუ 17 წლის ყმაწვილი კაცი, ჯერ ისევ სემენარიის გრძელ შავ პალტოში გამოწყობილი და მითხრა: აი, ძამია, ვიშოვნე კიდევ ერთი ახალგაზდა, მაგრამ—ენერგიით სავსე ამხანაგი, და ვიცი შენც გაგეხარდებაო. ამ დროს კამომაც ხელი გამომიწოდა და მხურვალეთ მიეესალმეთ ერთმანეთს.

ჩემს წინ იდგა ცოტად მოქერო, შუა ტანის ახალგაზდა ყმაწვილი კაცი: ცოცხლათ ათვალიერებდა და ხარბათ დაჰყურებდა ჩემს სახელოსნოში გაკეთებულ საქმეებს და თითქოს უნდოდა ყოველ ნაფერი ერთბაშათ თვალით გაეზომა და რაც კი რომ იყო იქ, ერთბაშათ დაენახა. პირველ ჩემ შენიშვნაზე—რომ ჯერ პატარა ხარ და რომ ჯერ დაემთავრებინა სემენარია და მერე შესდგომოდი პარტიულ მუშაობას უკეთესი იქნებოდათქო. უპასუხა: მე ეხლა ისეთი პატარაც აღარა ვარ, რომ არ მესმოდეს, რა უნდა გავაკეთო და რას ვემსახუროვო.

სემინარია ეს არის მხოლოდ ადამიანის ტვინის გამლაყებელი,

ლის ვაჭარ-ებრაელთან გამოწყობილი, ხის საბეჭდი და მისი მოწყობილობა, ტომარაში ჩაიწყო, იღლიაში ამოიდო და რომ მიდიოდა შეეკითხე:—ბიჭო რო შეგვეხვდეს ვინმე და გკითხოს იგ რა არი? შენ რას ეტყვიოქო. შენ მაგის ფიქრი ნუ გაქვს, სულ ადვილად მოვიცილებ თავიდანო, ვეტყვი ძაფის ამოსახვევი ჩ ხრიხიანთქო, მართლაც და ძაფის ამოსახვევსა ჰკიდია საბეჭდი საქმე ის არის, რომ სიტყვაც მოსწრებული ჰქონდა კამოს.

სამი დღის შ მდეგ მოვიდა მეთევზეურად ჩაცმული გულგაღეღილი, ლურჯი გაქონილი ახალუხით, გვერდზე მოკიკული ქუდით, განიერი შალვარით ერთ ტოტჩამოშვებული და შეორე ფიხსაკმელში ჩატანებული, ერთ ხელში ურჩარეს ვედრო, მეორეში კალათი და ხეარზე გადებული გძელი ლერწამის ჯოხზე დახვეული ჩანგალ კანაფით, როგორც მეთევზეებმა იციან. კალათში ძარში ეწყო ფურცლები თითრ და წითელ ქაღალდზე დაბეჭდილი, ზემოდან წ ფარებული ნახერარად დაწნული ბადე და დაშლილი კანაფი. ასეთი იყო კამოს მოხერხება და მოსაზრებული ტეხნიკური მუშაობა.

წითელი ფურცლები მე დამიტოვა და თეთრი ფურცლები კი წაიღო რაიონებში დასარიგებლათ, მხოლოდ მითხრა, რომ საღამოს 8 საათზე მოვალ და წავიღებო. მართლაც საღამოს 8 საათზე მოვიდა სტუდენტის ტანისამოსში გამოწყობილი და გიორგი თელიაც მოიყვანა თან. მათ უბაში ჩაიწყეს ფურცლები და წავიდნენ.

იმ საღამოს არტისტიულ თეატრში რაღაც წარმოდგენა იყო, სადაც თავი მოეყარა აუარებელ არისტოკრატიას. ამ დროს კი ჩვენი დაუვიწყარი ამხანაგები საქმეს აწყობდნენ. მარჯვენე და მარცხენ გალიორკაზე პირველ ანტრაქტის დროს ერთბაშათ რამდენიმე წამათ ჩამობნელდა და ამით ისარგებლეს ჩვენმა ამხ ნაგებმა და ფურცლები მთლათ თავზე გადაანიეს გენერლებს და სხვა ლაპიან საზოგადოებას. თითონ კი უვნებლათ მოუ ვეს შინისკენ.

აი ასეთ მოხერხებით და გამბედაობით აკეთებდა რევოლიუციონურ საქმეს ჩვენი დაუვიწყარი ამხ. კამოის საუკუნოთ დაუვიწყარი იქნება მუშების ხსოვნაში.

მ. მიხუცი.

გაერთიანებულ სახალხო კომისარიატებში

ამიერ-კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატში.

საბჭოს სამმართველო.

ამიერ კავკასიის რესპუბლიკათა გაერთიანებით, ცხადია, მათი საბჭო პოლიტიკაც უნდა გამხდარიყო ერთი და საბჭოების დაწესებულებისაც ერთგვარი ფორმის უნდა ყოფილ ყო.

თანახმად ამიერ კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატის შესახებ გამოქვეყნებული დებულებისა, საბჭოს სამმართველო ექვემდებარება ფინანსთა სახალხო კომისარიატს.

ფინანსთა სახალხო კომისარიატის სქემის მიხედვით საბჭოების სამმართველო გამოყოფილ იქნება, როგორც განაკუთრებული განწყობილება ხელმძღვანელობს კომისარიატია და მას ხელმძღვანელობას გაუწევს ფინანსთა სახალხო კომისარიატის საბჭოს ხუთ წევრთაგან ერთი პირი ფინანსთა სახალხო კომისარიატში არსებულ პროექტის მიხედვით, ამიერ-კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატს იკუთვნის აგრეთვე უმაღლესი ხელმძღვანელობა საბჭოს ნაწილისა და ყველა პრინციპიალური ხასიათის საბჭოს საკითხების გადაჭრაც.

ადგილობრივ, მოკავშირე რესპუბლიკებში, საბჭოს ყველა ფუნქციებს ანხორციელებს ამიერ-კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატი თავის რწმუნებულთა მეოხებით, რომელთანაც თვითეულ რესპუბლიკაში იქნება ამ რესპუბლიკის საბჭოების გამგე. ეს უკანასკნელნი უშუალოდ ექვემდებარებიან ამიერ-კავკასიის ფედერაციის საბჭოს ნაწილის გამგეს.

საბჭოს დაწესებულებანი არსებობენ საქონლისა, მგზავრებისა და მათი ბარგის გასაშვებად; ისინი კონტროლს უშვებიან მათ, იღებენ და ამგზავრებენ გემებს, მატარებლებს და საერთოდ ტრანსპორტს. თვალყურს ადევნებენ და სინჯავენ საქონლის საწყობებს მათ შინაური ბაზარზე ან საზღვარ-გარეთ გატანამდე; იღებენ საბაჟო გადასახადს, აწარმოებენ კონტროლბანდის საქმეებს და სხვ.

საბჭოს დაწესებულებანი იყოფიან თავისი მოქმედების სივრცის მიხედვით 1, 2 და მე-3 კლასის საბაჟოებათ და საბაჟო—პოსტებათ.

ამიერ-კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატთან სატარიფო საკითხების გადასაწყვეტათ და განსახილველად დაარსებულ იქნება განსაკუთრებული სატარიფო-საბაჟო კომიტეტი, ფინანსთა სახალხო კომისარიატის, ამიერ-კავკასიის საგარეო ვაჭრობის კომისარიატისა და უმაღლეს ეკონომიურ საბჭოთა წარმომადგენლებისაგან. ამ კომიტეტმა პრინციპიალური ხასიათის სატარიფო საკითხები უნდა წარუდგინოს დასამტკიცებლად საკავშირო საბჭოს.

ამიერ-კავკასიის საგარეო ვაჭრობის კომისარიატში.

საგარეო ვაჭრობა მიმდინარე თვის განმავლობაში.

ამიერ-კავკასიის საგარეო ვაჭრობის საინფორმაციო განყოფილების წინასწარი ცნობების მიხედვით, ივლისის თვის პირველი 3 კვირის განმავლობაში გატანილ იქნა საზღვარგარეთ—1.101.222 ფუთი შავი ქვა; აქედან გატანილ იქნა ინგლისში—548,570 ფუთი, გოლანდიაში—242 164 ფუთი და ამერიკაში 310 508 ფუთი.

ბათუმის ნავთსადგურიდან ივლისის პირველ ნახევარში გატანილ იქნა 531 736 ფუთი საქონელი, ძმავრესად ნავთი—522 245 ფუთი. დანარჩენთან დაახლოვებით 10,000 ფუთი ბამბა, ნოხები, ღვინო, ხიზალალა და სხვ. უდიდესი ნაწილი. ნავთისა, 480,873 ფუთი, გაიტანა რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკის საგარეო ვაჭრობის კომისარიატმა. ნედლი მასალა ნაწილობრივ გაიტანა ამიერ კავკასიის საგარეო ვაჭრობის კომისარიატმა (ნაწლეგები), ამიერ-კავკასიის ცენტრალურმა სავაჭრო-სატრანსპორტო საზოგადოებამ (ბამბა) და ადერბეიჯანის კავშირმა პატარა გემებით, ოსმალურ იალქნიანი გემით და მოტორებით გაზიდულ იქნა 12.290 ფუთი საქონელი, აქედან ნავთი 5,920 ფუთი, და მარილი—5,746 ფუთი.

ივლისის პირველ ნახევარში ბათომის ნავთსადგურში შემოზიდულ იქნა 144.847 სხვა და სხვა საქონელი; აქედან 40.000 ფუთი ფქვილი, შაქარი—42.000 ფუთი, მანუფაქტურა—4 120 ფუთი და მედიკამენტები დაახლოვებით 2 000 ფუთი.

ამ საქონლის საერთო რიცხვიდან 6.177 ფუთი იყო სხვა და სხვა დაწესებულებებისა და კოოპერატივების მისამართათ გამოგზავნილი.

პატარა გემებით ივლისის პირველ ნახევარში ანატოლიიდან შემოზიდული იყო 7 956 ფუთი სხვა და სხვა საქონელი.

პარტიული ცხოვრება

საქართველოს კომპარტიის ცეკას მუშაობის ანგარიში

(მაისში და ივნისში)

(გაგრძელება. იხ. „კომუნისტი“ № 173)

საგიტაციო-საპროპაგანდო მუშაობა.

ხსენებულ საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში საგიტაციო საპროპაგანდო და განმანათლებელი მუშაობა მიმდინარეობდა განსაკუთრებით არანორმალურ და მძიმე პირობებში.

პირველ ხანებში მთელი საგანმანათლებელი მუშაობას აწარმოებდენ სახელმწიფო ორგანოები.

ახალ ეკონომიურ პოლიტიკაზე გადასვლით მუშაობის მაშტაბით უფრო შეიწროვდა. საჭირო გახდა რიგების გადაჯგუფება და აპარატის გადასხვაფერება. მარტისა და აპრილის განმავლობაში ეს მუშაობა შეჩერდა.

მაისსა და ივნისში ახლად მოწყობილ აპარატისათვის ძალი შეიქნა მუშაობის წარმოება, მით უმეტეს, რომ საჭირო ფულის თანხების და მატერიალურ შესაძლებლობათა უქონლობა, ძალიან აფერხებდა მუშაობის განვითარებას, განსაკუთრებით პროვინციაში.

ადგილობრივი ორგანიზაციები ჩავარდნენ გამოუვალ მდგომარეობაში, შეჩერდა წერა კითხვის უცოდინარობის სალიკვიდაციო მუშაობა და კლუბებსა და სამკითხველოებს აღარ მოდიოდათ გაზეთები და ჟურნალები.

ყველა ეს ნაკლი ივნისში გამოსწორებულ იქნა და ახლა სამკითხველოსა და ბიბლიოთეკებს, კლუბებსა და კომიჩაჩიკებს, და პარტიულ ორგანიზაციებს რეგულიარულად ეგზავნებათ გაზეთები.

ცეკას საგიტაციო-საპროპაგანდო განყოფილება დიდ ყურადღებას აქცევდა ადგილობრივ ინიციატივის გამოჩენას, რათა დაინტერესებია და აქტიურად ჩაება მასში პოლიტგანმანათლებელ მუშაობაში. ამ მიზნით დამუშავებულ იქნენ სათანადო ცირკულიარები და ინსტრუქციები, რომელშიც განსაკუთრებით ხაზი ქონდა გასმული ადგილობრივ თანხების გამონახვას საჭიროებას. ამ მხრივ ზოგიერთმა მაზრებმა უკვე გაამართლეს იმედები.

პოლიტიკური განათლების მთავარი სამმართველო წარმოადგენს ტეხნიკურ აპარატს ცეკას საგიტაციო-საპროპაგანდო განყოფილებისას. პროფკავშირთა კულტურულ განყოფილებასთან, ჯარების ნაწილების პოლიტიკურ განყოფილებასთან, ცეკას ქალთა განყოფილებასთან, ახალგაზრდობის კომუნალურ კავშირთან, როგორც ცენტრში, ისე ადგილობრივ პროვინციებში ცეკას საგიტაციო-საპროპაგანდო განყოფილებას განუწყვეტელი კავშირი აქვს, თუმცა ყველგან და ყოველთვის ეს კავშირი ერთგვარად მჭიდრო არ არის.

საჭიროების მიხედვით იმართება საერთო თათბირები, რომელზედაც ირჩევა აგიტაციისა და პროპაგანდის საკითხები და აგრეთვე ირკვევა საერთო გეგმები საგიტაციო კამპანიების ჩასატარებლად.

პარტკომებთან საგიტაციო კოლეგიების მოწყობის შემდეგ, როგორც ეს გადაწყვეტილი იყო საქართველოს კომპარტიის პარტ კონფერენციაზე, ეს კავშირი თანდათან უფრო გამტკიცდება.

საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში ჩატარებულ იქნა შემდეგი ფართო კამპანიები:

1. პირველ მაისის, 2. მუშათა ერთიანი ფრონტის შესახებ, 3, ესერების გასამართლების გამო და 4. მენშევიკების პროვოკაცია

ყველა ეს კამპანიები პირველად ტარდებოდა პარტიულ ამხანაგებს შორის, ხოლო შემდეგ იგი გადაქონდათ მცხოვრებლებთა ფართო წრეებში, უპარტიო მუშებსა და გლეხებში.

ადგილებიდან მიღებული ცნობებიდან სჩანს, რომ ეს კამპანიები ძალიან ნაყოფიერად იქნეს ჩატარებულნი და იზიდავდენ პარტიულსა და უპარტიო მასების ფართო წრეებს.

პირველ მაისობის კამპანია ჩატარდა წერა კითხვის უცოდინარობის ლიკვიდაციის ლოზუნგით და ამიტომ ამ დღისათვის წერა კითხვის უცოდინარობის ლიკვიდაციის ლოზუნგით და ამიტომ ამ დღისათვის წერა კითხვის უცოდინარობის ლიკვიდაციის ლოზუნგით და ამიტომ ამ დღისათვის წერა კითხვის უცოდინარობის ლიკვიდაციის ლოზუნგით და ამიტომ ამ დღისათვის

ფარეოებითი პროფკავშირებში

დ. სალხინო (სენაკის მაზრა).

1922 წ. 7 ივლისს მოწვეული იქნა სალხინოს რაიპროფ კავშირის კონფერენცია დღის სრულ 4 საათზე დელეგატებმა (რიცხვით 42) თავი მოიყარეს მთლიანი შრომის სკოლის დარბაზში. სამაზრო პროფ-ბიუროდან დაესწრო ამხ ალ. ოჩიგავა.

კონფერენცია გახსნა რაიპარტკომის მდივანმა ამხ. ჰ. ჩარგაზიამ და უსურვა მას ენერგიული მუშაობა. დღიური საკითხები: 1. პრეზიდიუმის არჩევა, 2. პროფ კავშირების ახალი მიზნები და თავისუფალი წევრობა, 3. ორგანიზაციული მუშაობა, 4. რაიპროფ ბიუროს არჩევა. პრეზიდიუმში ხმის უმრავლესობით გავიდნენ: ჰ. ჩარგაზია, კოწია ცავა და სამსონი სხულუხია. თავმჯდომარეობს ამხ. ჩარგაზია, მდივნობს ს. სხულუხია. პროფკავშირების ახალი ამოცანების შესახებ ვრცელი და „შინაარსიანი მოხსენებით გამოვიდა ამხ. ალ. ოჩიგავა. შეეხო პროფ. მოძრაობას მონარქულ ხანაში, თებერვლის გადატრიალების შემდეგ ოქტომბრის გადატრიალებამდე, სამოქალაქო ომის დროს, თუ როგორ პირობებში უხდებოდა პროფ კავშირებს მუშაობა, შეეხო მენშევიზმის ბატონობის დროს პროფ-კავშირებთა მდგომარეობას, მათ მდგომარეობას საბჭოთა გადატრიალების შემდეგ ორატორმა განმარტა ახალი ეკონომიური პოლიტიკასთან დაკავშირებით პროფ კავშირების მიზნები. იყო შეკითხვები, რომლებზედაც ამხანაგმა მისცა დამაკმაყოფილებელი განმარტებები. ორგანიზაციული მუშაობის შესახებ ილაპარაკა ამხ. ოჩიგავამ. კონფერენცია მოხსენებით რჩება სრული კმაყოფილი.

რაპროფ-ბიუროში ხმის უმრავლესობით გავიდნენ: ს. სხულუხია, ჰ. ჩარგაზია, კ. ცავა, ერმ. ქობალია, მ. შონია, ილ. ლაზხია და ა. ყურდგელია.

კონფერენცია დაიხურა საღამოს 7 საათზე.

ა. კოკაია.

პროვინციაში

გორი.

დიდი ხანია არ მენახა ჩვენი ქართლის სოფლები, სხვა ქვეყნებში მოგზაურობის შემდეგ მე აქ მომიხდა დაბრუნება ისეთ საშინელ უბედურების შემდეგ, როგორიც იყო მ წის ძვრა, რისგანაც მრავალი სოფელი ძირიდან დაშავდა. დიდი ხნის ჩემს აქ არ ყოფნის დროს, ასე თხუთმეტ წლამდე, ცოტა რამ ცვლილება მომხდარა ჩვენი სოფლის სამეურნეო ცხოვრებაში. ერთი თვალსაჩინო ცვლილება ისაა, რომ რკინის გუნები შემოღებიათ ბეგრგან, საცა ჩვენებური მამა პაპისეული გუთანი ხნავდა, აქ ეხლა ეკერტის კულტურულ გუთანს გადაეცვლ ნაფთევი და კარგი შედეგიც მოაქვს. ახლა ხვნა გაუმჯობესებულია. გარდა ამ ცვლილებისა, ერთი რამ საინტერესო მოვლენაც აღმოჩნდა: წინათ აქ იყო გავრცელებული ბაღ ენახებში უბრალო ჩვენებური ადგილობრივი ჯიშის ხილი, ვაშლი და მსხალი, როგორც კახური, ზერტული, გვერწითელი და სხვა, ახლა კი საუკეთესო ევროპიული ჯიშის ხილი გაუშენებია ჩვენს ხალხს, ისეთი საუკეთესო, რომ მას ევროპიულ ბაზარზედ, ნამდვილი სავალიუტო საქონლის ალაგი დაუკავებია, როგორათაც შამპანიურ რენეტს, კანადის რენეტს და სხვას სტამბოლის ბაზარზედ, ათას ვაგონობით მოგზავდება ეს ხილი ქართლში და ყველა ამას გაძღოლა უნდა, ერთგვარი გზის ჩვენება და დახმარება. ამას ასრულებენ რაც ძალა შესწევთ კოოპერატივები „ქართლი“, „ლიახვი“ და კარალეტი-თორტიზის კოოპერატივი. ჩვენებური წვრილი პური ხომ ისევ ითესება, მაგრამ ამასთანავე შემოღებიათ თესვა შავფხისა, რომელიც საუკეთესო მაკარონის პურია დედა მიწის ზურგზედ. ეს სულ ახალი მოვლენაა ჩვენს სამეურნეო ცხოვრებაში და ჩვენი გლეხკაცობა გაჰყვება კარგს მაგალითს. მან სარგებლობის აღიოს ადება მალე იცის, თუ ხელი მოუმართე საქმეში.

ვახო ბიბილაშვილი.

მთავრობის მოქმედებანი და განკარგულებანი

ცირკულიარი.

ყველა მაზრის და ქალაქების აღმასკომებს.

ადმინისტრატიული წესით გადასახლების შესახებ.

შინაგან საქმეთა სახ. კომისარიატს მოსდის ცნობები, რომ ზოგიერთ აღმასკომებს გამოაქვთ ადმინისტრატიული ხასიათის დადგენილებანი ხან მაზრის, ხან თემის ფარგლებიდან მოქალაქეთა გადასახლების შესახებ, ვაცხადებ სახელ ძღვანილოდ და ყველას საყურადღებოდ, რომ ასეთი დადგენილების სისრულეში მოყვანა, გარეშე არსებული კანონებისა ყოილად დაუშვებელია.

თანახმად სახ კომისართა დადგენილებისა № 16 (2 მაისი 1922 წ. „მოამბე“ № 33) და № 30 (28 მაისი ა. წ. „მოამბე“ № 36) ადმინისტრატიული წესით დაიდება შემდეგი სასჯელი:

1. თავისუფლების აღკვეცა ორ თვემდე

2. თავისუფლების აღუკვეცლათ იძულებითი სამუშაოზე დანიშვნა ორ თვ მდე და

3. ჯარიმა არა უმეტეს ოცი მილიონისა. ამასთანავე ის პირი, რომელიც რაიმე დანაშაულობისათვის სასამართლოს წესით იქნება პასუხის გებაში მიცემული, არ შეიძლება იმავე მოქმედებისათვის ადმინისტრატიული წესით დაისაჯოს,—(დადგ. № 16 § 6).

დადგ. №1 6-ის მე 9 მ. თანახმად, ისეთი ადმინისტრატიული სასჯელის, რომელიც ამ დადგენილებით გათვალისწინებული არ არის—არ შეიძლება.

ამიტომ გეძლევათ წინადადება სასტიკათ დაიცვათ კანონიერება და არ დაუშვათ ხელის უფლების გადამატება აღნიშნულ დადგენილებათა დარღვევით, წინაღმდეგ შემთხვევაში თანახმად დადგ. № 16 ის მერვე მუხლისა, ამ საქმეში დანაშაულობის პირნი, მიცემულ იქნებიან პასუხისგებაში, როგორც სასჯელ-დადებულ პირთა საჩივრით, ისე მეთვალყურეობის წესით.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი.

ა. გეგეჭკორი.

საქმეთა მმართველის მაგ.

ა. ციცაძე.

24 ივლისი 1922 წ.

მეაბრეშუმეთა და აბრეშუმის მრეწველთა საყურადღებოდ.

დადგენილების განმარტება.

დადგენილების პირველ მუხლში აღნიშნული—„პარკის ძაფად ამოხვევის უფლება აქვს მხოლოდ იმ ადგილობრივ ორგანიზაციებს და კერძო პირთ, რომელთაც ეს დავალებული ექნებათ სახალხო სასურსათო კომისარიატისაგან „შეეხება ერთ მოსავლიან პარკის ძაფად ამოხვევას და სრულებით არ ერკელდება ორ მოსავლიან პარკის ძაფად ამოხვევაზე. პირ-ბქით ორ მოსავლიანი პარკი (შინაური თესლიდან) აუცილებლად და ამოიხვეს ძაფად, რადგან ის არ გასაღდება.—საკავშირო აღნიშნულ ორივე ჯიშების პარკი ძაფად ამოხვევა მეაბრეშუმეს არ ერძალება, თუ ძაფი მას შინაური თხოვნილებისათვის ესაჭიროება.

საქართველოს სამეწყობმოქმედო

მისარი ხ. თოდრ

შინაგან საქმეთა კომისარის

ტ

სახალხო სასურსათო კომისარ

ნ. ამირაგ

მეაბრეშუმეობის ინსპექტორი,

რწმუნებული ბ. ქუთათელ

საარჩევნო კოლეგია.

განცხადება

საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის ხალხო კომისართა საბჭოს მიერ ამა 20 ივლისს თა ღით № 21 დადგენილია:

1) ყველა უპატრონო და ჩამორთმეული საქონელი, რომელიც იმყოფება სახალხო სამნეო კომისარიატების და სხვა სახელმწიფო დაწესებულებათა საწყობებში, მაგალითად: სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოში, სასასათო კომისარიატში, მიწათ-მოქმედების კომისარიატში, ქალაქის აღმასკომებელ კომიტეტში და სხვა, შეადგენენ სახელმწიფო ქონებას, და რეგისტრაციისათვის უნდა გადაეცეს ესსახალხო ბანკის საგაჯო განყოფილებას.

2) ყველა თანხები და საგალიუტო ფასეულებანი, მიღებულნი ზემოხსენებულ საქონლის ფონდის რეალიზაციიდან შეიდინ სახელმწიფო ხაზინაში და ირიცხებიან საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს მიმდინარე გარიშზედ

3) ფინანსთა სახალხო კომისარიატს წინადადება ეძლევა სასწრაფოდ გამოჰყოს სპეციალური კომისია იმ შემადგენლობით, რომელსაც ის სცნობს საჭიროდ, მუშათა და გლეხთა ინსპექციის კომისიასთან ერთად, რომელიც უკვე მუშაობს ამ დარგში, რათა გამორკვეულ იქნას ღირებულება და რიცხობა ყველა ამ უპატრონო და ჩამორთმეული საქონლების და მიღებულ იქნას ასეთი ყველა სახალხო კომისარიატების სამნეო საწყობებიდან სხვა სახელმწიფო ორგანოებიდან.

4) ამ დადგენილების მიღების დღიდან, როგორც უპატრონო, ისე მორთმეული ქონებანი და აგრეთვე შემოსავალი სავაჭრო ოპერაციებიდან შედის საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს განსაკუთრებულ ფონდში თანახმად მეორე მუხლისა ამავე დადგენილებისა.

ზემოაღნიშნულის გამო საქართველოს სოც. საბ. რესპუბლიკის სახალხო ბანკი ამით სთხოვს რესპუბლიკის ყველა სახელმწიფო დაწესებულებას, რათა დაუყონებლივ მოაწვდინოს მას ცნობები, თუ რა და რამდენი ა მათ საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს დადგენილებაში აღნიშნული საქონელი და შემდეგში ბანკის გამგეობის უნებართვოდ არავითარ გაცემა არ აწარმოოს.

სახალხო ბანკის **გამგეობა.**

გაზეთის ტრესტის მთავარ კანტორისაგან

რათა არ იქნეს შეწყვეტილი გაზეთების გზავნა, გაზეთის ტრესტის მთავარ კანტორა სთხოვს ხელის მომწერლებს თავის დროზე იზრუნონ ხელის მოწერის განახლებაზე.

ხელის მოწერა მიიღება თბილისის ყველა გაზეთებზე ხელის მოწერ ფასი ძველია. ხელის მოწერა მიიღება რამდენიმე თვისაც ამა წლის დასრულამდე.

გაფრთხილება: ხელის მომწერლებს, რომლებიც არ შემოიტანენ მ მავალ თვის პირველამდე აგვისტოს ხელის მოწერის ფასს, ს ა არ დაფარ ვენ თავიანთ ვალების ვალდებულებას, გაზეთები აღარ გაეგზავნება.

(0—9)

ელექტრონის, რენტგენის და სინათლის

სამკურნალო

საწოლი ოთახებით

მიზეიულ გედევანიშვილისა

ტფილისი, ყორღანოვის ქუჩა № 20, ტელ. 7—91.

(25—24)

განათლების სახალხო კომისარიატი

მცირე წლოვანთა უფლების დაცვის

განყოფილება

ამით აცხადებს, რომ ამა წლის 1 სექტემბრიდან 15-მდე დაიწყ ბრმა, ყრუ და მუნჯ ბავშვების სკოლაში მიღება არა უნნეს 12 წლისა, გ ყოფილება სთხოვს მიაწოდონ ცნობები ბრმა, ყრუ და მუნჯ ბავშვების რ დენობის შესახებ, რომელთაც სურთ აღნიშნულ სახლეში და სკოლებ შესვლა, არა უგვიანეს 20 აგვისტოსი.

(1—1) უფლების დაცვის განყოფილების გამგე.

ვინაიდან ამ უკანასკნელ დროს ქალაქ გაჩნდა

ცოფიანი ძაღლები,

თბილისის ქალაქის აღმასკომი, უბედურ შემთხვევებ თავიდან ა ცილებლად, რომელიც შესაძლებელია ცოფიან ძაღლებისაგან კბენის გამ წინადადებას აძლევს ქ. თბილისის და მისი მიდამოების ყველა პატრონ ძაღლებისას, **ძაღლები დააბან** და ქუჩებზე გამოუშვან ეხოლოდ პირსაბ ბით, უპირსაბამბო ძაღლებს დაიჭერენ ქუჩებზე, და მისი პატრონები პა ხისმგებელი იქნებიან ამ დადგენილების დარღვევისათვის ადმინისტრატ ლი წესით.

(2—1) ქ. თბილისის აღმასკომის სამმართველო განყოფილება.

გარეუბნის სახალხო მოსამართლე

იწვევს მემკვიდრეებს, გარდაცვალებულის გივორქა მინას ძე მანგასარიან სა გამოაცხადონ თავიანთი უფლება ორი თვის განმავლობაში, აღნიშნ მანგასარიანცას ქონებაზე.

(1—1) სახალხო მოსამართლე **დ. ტატიშვილი.**

დავკარგე

პირადობის მოწმობა მოცემული გორის მილიციისაგან 1921 წ. აღ სანდრე პეტრეს ძე ყაზარეთის სახელზე № 1486. ჩაითვალოს გაუქმ ლად.

(1—1)

დაკარგულია სალიქციო წიგნაკი № 1086 ტფილისის სახელმწიფო უნივ სიტეტის სამეურნეო ფაკულტეტის მარიამ ვლადიმერის ასულის ჩიქოვ გაუქმებულად ჩაითვალოს.

(1—1)